

DIRVA

THE FIELD
Nr. 15
Vasaris-Febr. 20, 1958
Cleveland, Ohio

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

"DEMOKATIŠKIAUSI" RINKIMAI

Jau dabar aišku, kas bus kovo 14 d. "išrinkti" iš Lietuvos deputatais į Maskvos sovietus. Kiekvienoje rinkiminėje apygardoje įvyko imonių darbininkų arba kolchozininkų susirinkimai, kuriuose buvo siūlomi kandidatai. Kaip paprastai, kompartijos "telepatija" veikė sklandžiai ir kiek apygardoje bebūtų buvę susirinkimų, jie tarp savęs nei nesusižinodami siūlė vis tuos pačius kandidatus: po vieną ar du "garbės kandidatus" iš Maskvos kompartijos centro ir po vieną tikrąjį kandidatą. Iš maskviškių — Chruščiovas buvo pagerbtas net keturiose apygardose, taip pat Mikojanas ir Vorosilovas. Buvo prisimintas ir Bulganas trijose apygardose, bet tik provincijoj: Marijampolėj, Utenoj ir Zarasuose. Vieni maskviečiai paskelbė, kur jie (partijos CK patariamai) sutinka kandidatuoti. LIETUVOS nepasirinko nei vienas.

Sniečkus, Šumauskas ir Liaudis (Sierovo vietininkas Lietuvoje) atstovaus Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos apygardoms pirmuosiose aukščiausiojo sovietų rūmuose. Šiauliai šį kartą atiteko vyriausios sovietų oro laivyno valdybos viršininkui generolui Žigariovui. Panevėžys — vietiniam kolchozo pirmininkui Petrui Kučinskui. Marijampolė — irgi kolchozo pirmininkui Miečiškui. Alytus — rašytojui A. Venslovai, Raseiniai — akademijos prezidentui J. Matuliu. Utena — premjero pavaduotojui ir plano komisijos pirmininkui agronomui Jonui Laurinaičiui. Telsiai susivėlinio su pasigarsinimu (tai apygardai ligi šio atstovavo laivyno admirolas A. G. Golovko).

Tik Sniečkus, Šumauskas ir Matulis yra ir ligi šiol tokiais deputatais buvę. Liaudis ir Venclova ligi šiol buvo Tautybių soviete. Kiti naujokai.

Iškrito Vladimiras Kružkovas (buv. Vilniaus deputatas), generalas Žiburkus (Klaipėdos), Marija Kaunaitė (Marijampolės), Jonas Čiulada (Raseinių), A. Guzevičius ("pasitraukęs iš politikos") ir profsąjungų vadas B. B. Baranauškas (Šiaulių). Turbūt nebebus ir admiralo Golovko.

Tautybių tarybos deputatai jau aiškūs 21 iš 25. Tik trys ligi šioliniai ir toliau pasilieka: Justas Paleckis, Karolis Didžiulis (Grosmanas) — teismo pirmininkas, Mečys Gedvila — švietimo ministras, o du iš Tautybių sovietų pereina į visasąjunginį sovietą (Liaudis, Venclova). Visi kiti nauji, daugiausia įvairūs pirmūnai iš fabriko ar kolchozo. Pavardės daugiausia lietuviškos, išskyrus Vilniaus miesto pietinės dalies deputatą (Nikolaj Nečajev, garvežių depo budėtojas), Vilniaus apylinkių (Mickūnų MTS vyr. inžinierius Tadeusz Dowgiallo) ir Trakų (CK sekretorius Šarkov).

GRĄŽINA TITULUS

Keturi naujosios Liaudies ūkio Tarybos ("Sovnarchozo") pirmininko pavaduotojai — Kairys, Bilevičius-Sarinas, Mackevičius ir Kulvecas paskirti ministrais. Trys pirmieji jau buvo ministrais, bet neteko ministerijų, kai jos buvo panaikintos ir padarytos "Sovnarchozo" skyriais (valdybomis). Tos Tarybos pirmininkas Ozarskis drauge yra ir vienas iš pirmųjų min. pirminin-

ko pavaduotojų. Jo pavaduotojai, matyt, bus "ministrais be portfelio", kad turėtų formalią teisę dalyvauti ministrų tarybos posėdžiuose.

KOSTAS ŠILGALIS KVIETĖ DRAUGUS

Operos solistas K. Šilgalis per radiją pasakojo, kad vyresnieji dažnai prisimeną Nauragį, Kutkų, Vytautą Marijošių, Sprindį, Jonuškaitę, Dambrauskaitę, Griaitienę ir kitus buvusius operos šulius, ir jam esą labai gaila, kad jų tenai dabar nėra. Sakėsi gavęs laišką Vytauto Dargio iš Kanados, kur tas rašęs, kad gyvenęs nebologai, tik pasiilgęs Lietuvos. Iš jo sužinojęs, kad Budriūnas dirbęs Los Angeles bažnyčioje. Sako "gal jam tenai ir gerai, bet būtų dar geriau, jei dirbtų operoj". Ypač apgailejo, kad nėra operoj Baltrušaičio. Džiaugėsi, kad yra Kipras Pet-

rauskas, Antanas Sodeika, Antanas Kučingis... Pageidavo, kad visi būtų tenai ir trauktų sovietiška dainą, kurią ir pats dainavo.

J. GRYBAUSKAS PAGEIDAUJA TIK BENDRADARBIAVIMO

Panašiai pasikalbėjime su "Tėvynės Balsu" korespondentu rez. J. Grybauskas pasigenda S. Pilkos, H. Kačinsko, V. Marijošiaus, J. Augaitės, E. Kardelienės ir kt. teatro.

Baigdamas pasikalbėjimą J. Grybauskas sako: "reikia palaukti vispusios informacijos, kaip ir kas dirbama Lietuvoje... Lietuviai menininkai emigracijoje turi turėti pilną vaizdą apie nūdienį Lietuvos kultūrinį gyvenimą ir jo žmones... Padėtų ir surašinėjimas su atskirais teatro meno žmonėmis. Ilgainiui tai galėtų virsti abipusiu glaudžiu kultūrinio bendradarbiavimu".

"Tėvynės Balsas" giriasi, kad 1957 m. knygų prekybos valdyba pasiuntė į vairias užsienio šalis apie 8 tūkstančius tomų įvairių lietuviškų leidinių.

18 SVETIMŲ VALSTYBIŲ KONSULŲ PAGERBĖ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 40 METŲ

Iškilmų priešakyje Lietuvos Konsulas Dr. Petras Daužvardis, Antanas Olis, Eugenijus Bartkus ir Algirdas Bakšys. Scenoje Baranauškas ir Kučiūnas

Visoms valstybėms svarbu turėti gerų draugų kitų tautų žymiųjų žmonių tarpe. Mažiesiems, o ypač Sovietų Rusijos okupuotose kraštuose tokie draugai sudaro pagrindinį elementą kovoję už savo laisvę ir nepriklausomybę. Tai ir yra tas tikslas, kurio Lietuviai Tautinėje Sąjungoje siekia, sukviesdama apie 350 asmenų (jų tarpe 18 kitų valstybių konsulų ir apie šimtą kitų tautų narių) vasario 16 d. į South Shore Country Club, Chicago Lietuvos nepriklausomybės 40 metų sukvietimo paminėti.

Minėjimo priešakyje buvo Lietuvos konsulas Dr. Petras Daužvardis, adv. Antanas Olis, LTS centro valdybos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus, ir tos pačios sąjungos Chicago skyriaus pirmininkas inž. Algirdas Bakšys. Vienintelis meno programos

dalykas scenoje buvo atliktas solisto Baranauško ir dirigento Kučiūno. Programa trumpa, bet klausytojai ilgai nesutiko jų nuo scenos paleisti. Plojo ir prašė testų. Lietuviai didžiavosi savo tautos talentais, svečiai iš kitų tautų tarpo pagarbiai stebėjosi ir gerėjosi.

Minėjimui meistriškai vadovavo inž. Algirdas Bakšys, kurio santūri ir natūraliai kukli laikysena scenoje ir salėje kėlė nuostabią širdumą ir jausmą dalyvių tarpe. Jaunas inž. Eugenijus Bartkus — naujas ir pirmutinis "dipi" LTS centro valdybos pirmininkas buvo visą laiką stebėjimo centre, kai jis pavadavo savo pirmtakūnus — tautinės minties ir darbo veteranus: Olį, Biežį, Lapinską ir savo tėvą Dr. Bartšys. Kurie visi buvo čia pat ir pri-

tariančiai sekė jo žodžius ir veiksmus.

Konsulas Dr. Petras Daužvardis supažindino, kalbėdamas scenoje, iškilmų dalyvius su savo kolegomis, kitų valstybių konsulais atvykusiais į šį minėjimą.

Visų konsulų-svečių vardu padėkos žodį tarė Norvegijos Generalinis Konsulas Knut Orre, primindamas 1940 metais Suomijos prezidento Pasikivi pasakytus žodžius, kad ir vėl ateis diena. "Atėjo Suomijai diena, atėjo Norvegijai ta diena, ateis ir Lietuvai" — parėiškė K. Orre. Julius Šakelė

VISAM PASAULY

• Prez. Eisenhoweris paskutiniame atsakyme Bulgarijai pasiūlė, kad pastarasis baigtų rašinėjęs "kalbas" apie viršūnių konferenciją ir pabandytų kiek tyliau paieškoti kelių ambasadorių arba užsienio reikalų ministerių pasitarimams.

• Buv. valst. sekr. D. Achesonas parėiškė, kad dabar esąs pats blogiausias laikas Vakarų bandymams tartis su sovietais jų siūlomose viršūnių konferencijose.

• Komunistinės Kinijos prem. Chou En-lai ir S. Korėjos premjeras Kim Il Sung paskelbė, kad "kinų savanoriai" būsią atitraukti iš Korėjos iki š. m. pabaigos. Komunikate sakoma, kad Kinija "imasi iniciatyvos, remdama S. Korėjos reikalavimą atitraukti iš Korėjos visas svetimas igulas".

Šiuo metu S. Korėjoje gali būti apie 350,000 kinų karių ir "ne mažiau kaip 1 milijonas anapus Jalu upės Mandžūrijoje". JAV pietinėje Korėjoje laiko dvi divizijas — apie 30,000 karių. P. Korėja turi apie 600,000 ginkluotų vyrų.

• Prancūzijos ir Tuniso vyriausybės priėmė JAV ir D. Britanijos pasiūlymus spręsti Tuniso pasienio miestelio bombardavimo ginčą savo tarpe ir atsiimti skundus iš JT Saugumo Tarybos.

• Tarp Egipto ir Sudano prasidėjo ginčas dėl kai kurių pasienio teritorijų.

• Indonezijos vyriausybė paskelbė išdavikais ir išmetė iš kariuomenės eilii revoliucinėje vyriausybėje dalyvaujančius karininkus, įsakydama juos areštuoti, kas, žinoma, neįmanoma įvykdyti.

• Atominė Energijos Komisija netrukus pradės bandyti pirmuosius JAV atominius sprausminius motorus, kurie bus panaudoti atominę energiją varomiems lėktuvams.

• JAV viceprez. R. Nixon parėiškė, kad orujės erdvės tyrinėjimas nebus pavestas karinei kontrolei.

• JAV aviacija pirmą kartą sėkmingai išbandė iš oro į žemės taikinius paleidžiamą, iš tolo varuojamą raketą Rascal. Raketos veikimo radiusas 100 mylių, ji skrenda greičiau už garšą 50,000 pėdų aukšty.

• JAV aviatorius D. G. Farrell sėkmingai atlaikė "skridimą į mėnulį" — septyniolias dienas trukusį bandymą uždaroje kameroje.

• Žiniomis iš Vakarų Berlyno, Rytinėje Vokietijos komunistų tarpe prasidėjęs skilimas, pašalinus iš komunistų partijos ir vyriausybės postų tris ligi šiolinius komunistų vadus: F. Oelssner, K. Schirdewan ir E. Wollweber.

• JAV senatorius J. O. East-

land paskelbė, kad sovietai vėl suintensyvinę pabėgėlių repatriacijos akciją, kuri buvo sulėtėjusi po Vengrijos sukilimo.

• Belgų dantistas W. Mahau baigė kelionę pėsčiomis per Ameriką, kuri užtruko pusantur metų. Kelionės maršrutas buvo Montrealis — Mexico City ir atgal.

• Olandija, pati stokodama butų, sunkiai pajėgia apgyvendinti iš Indonezijos išstremtus olandus. Daugelis išstremtųjų yra maišyto kraujo, Olandijoje nekad anksčiau nebuvo.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS JAV SENATE IR ATSTOVŲ RŪMUOSE

Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukaktis vasario 13 d. buvo iškilmingai paminėta JAV senatėje ir atstovų rūmuose.

Senate minėjimas pradėtas vysk. V. Brizgio invokacija. Vėliau senatoriai — Ives (N. Y.), Pastore (R. I.), Frear (Del.), Javits (N. Y.), Smith (N. J.), Busch (Conn.), Lausche (Ohio), Payne (Me.), Greene (R. I.), Martin (Pa.), Kennedy (Mass.), McNamara (Mich.), Case (N. J.) ir Humphrey (Minn.) pasakė kalbas, kuriose išsklė Lietuvos nepriklausomybės laikais padarytą didelę kultūrinę bei ekonominę pažangą, sovietų smurtą prieš Lietuvą ir tvirtą viltį, kad lietuvių tauta ir vėl atgaus nepriklausomybę.

Atstovų rūmuose posėdį atidarė pirm. Sam Rayburn ir pakvietė kun. J. Jutkevičių sukalbėti invokaciją.

Kongrese pagrindinę kalbą pasakė D. Flood (Pa.) plačiai nušviesdamas garsią Lietuvos istoriją, Vasario 16-sios reikšmę, nepriklausomybės laikotarpiu laimėjimus ir dabartinį Lietuvos pavergimą. Savo žodyje šis didelis lietuvių draugas įsakmiai parėiškė, kad JAV nepripažino, ne pripažįsta ir nepripažins Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių inkorporacijos į Sov. S-gą, ir baigė savo kalbą lietuviškai: "Kas bus, kas nebus, o Lietuva nepraeis".

Ilgesnį žodį atstovų rūmuose pasakė daugumos lyderis John McCormack, mažumos lyderis J. Martin jr., ir kiti kongresmanai.

DIDŽIAUSIAS NETAKTAS NEW YORKE

Vasario 16-osios minėjimas New Yorke, rengiamas ALT skyriaus, dėl sniego buvo atidėtas kitam sekmadieniui. Bet, matyt, laiku nebuvo įspėtas New Yorko gubernatorius Harriman ir jis į minėjimą buvo atvykęs. Esą ieškant galimybės pasakyti ta progą saruoštą kalbą, bet sąlygos visvien jam nebuvo sudarytos.

Vaidzai iš Pietų ašigalio, kada šunų pagalba, nukeliavę 950 mylių, anglų ekspedicijos dalyviai pasiekė stovyklą. Iš kairės: Sir Edmund Hillary, Dr. Fuchs ir JAV admirolas G. Dufek, vadovaujantis esančiam laivyno dalinui.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ SUSIRŪPINIMAS LNT VEIKLA

Mūsų Toronto bendradarbio klausimai ir LNT atsakymai

— Prieš Lietuvos Nepriklausomybės Dieną Toronto "Tėviškės Žiburiai" citavo iš "Dirvos" LNT vadovybės nusistatymą dėl tos dienos iškilmų ir parėiškė, kad "visa tai tvarkoje", bet klausė: Vliko fondas (vadinamas Tautos Fondu) paskelbė, kad aukas renka ryšiui su Lietuva išlaikyti, t. y., monitoringui, trims radijo tarnyboms ir Eltai, o ką žada daryti su surinktais pinigais LNT fondas (LNT)? Mums tas klausimas aiškus, bet ar LNT vadovybė neatsakytų į tokį klausimą viešai?

— LNT darbo rėmėjams į tuos klausimus pastaruoju metu atsakyta dviem atvejais: 1957 darbo apžvalginiam pranešime ir papildomame pranešime. Buvo ir bus apie tai kalbama taip pat ir viešai. Bet tai daroma ne tam, kad būtų įtikinėjami tie, kurie iš anksto nusiteikę LNT darbo neremti, nepaisant, koks jis bebūtų.

Mes, žinoma, su pasitenkinimu priimame dėmesin faktą, kad "Tėviškės Žiburiai" pranešė savo skaitytojams LNT nusistatymą dėl Nepriklausomybės Dienos iškilmų ir rinkliavų jose, ir kad pripažino tą nusistatymą esant tvarkoje.

Papildomajame LNT laiške rėmėjams yra nurodyti trys svarbiausi užsimojimai, kuriuos bus stengiamasi vykdyti žymia dailimi Europoj: 1) Pagaminti plokštelių su įkalbėtais lietuviškais tekstais, tinkamais vaizduoti lietuvių draugus įsakmiai parėiškė, kad JAV nepripažino, ne pripažįsta ir nepripažins Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių inkorporacijos į Sov. S-gą, ir baigė savo kalbą lietuviškai: "Kas bus, kas nebus, o Lietuva nepraeis".

Ilgesnį žodį atstovų rūmuose pasakė daugumos lyderis John McCormack, mažumos lyderis J. Martin jr., ir kiti kongresmanai.

DIDŽIAUSIAS NETAKTAS NEW YORKE

Vasario 16-osios minėjimas New Yorke, rengiamas ALT skyriaus, dėl sniego buvo atidėtas kitam sekmadieniui. Bet, matyt, laiku nebuvo įspėtas New Yorko gubernatorius Harriman ir jis į minėjimą buvo atvykęs. Esą ieškant galimybės pasakyti ta progą saruoštą kalbą, bet sąlygos visvien jam nebuvo sudarytos.

Vasario 16-osios minėjimas New Yorke, rengiamas ALT skyriaus, dėl sniego buvo atidėtas kitam sekmadieniui. Bet, matyt, laiku nebuvo įspėtas New Yorko gubernatorius Harriman ir jis į minėjimą buvo atvykęs. Esą ieškant galimybės pasakyti ta progą saruoštą kalbą, bet sąlygos visvien jam nebuvo sudarytos.

linkybės verčia persiorientuoti į "tolimų atstumų" veiklą, tai yra, į pozicijų tvirtinimą dar ilgai kovai dėl Lietuvos laisvės. Mūsų jauniosios kartos rengimas ir įjungimas į akciją dėl Lietuvos, o taip pat ir Lietuvai palankių nusiteikimų stiprinimas svetimos visuomenės, ypač jos intelektualiniuose ir kultūrinuose sluoksniuose. Pirmą minėtieji trys užsimojimai kaip tik ir skirti eiti ta linkme. Be to, LNT labai konkrečiai parėmė akademino jaunimo "tiesioginius žygius" Jungtinėse Tautose ir Baltuosiuose Rūmuose, nes mums atrodo, kad jaunimas šiuo metu geriausiai (Perkelta į 6-tą pusl.)

KARO KAINA PERBRANGI

"The New York Times" vasario 17 d. įsidėjo vedamąjį "Kai Lietuva buvo laisva", kuriame sakoma, kad, jei rusai nebūtų okupavę Lietuvos 1940 m., dabar ji švęstų savo nepriklausomybės 40-tąją sukaktį. Toliau paminėjus, kad laisvės atminimas tebėra gyvas Lietuvoje ir kituose Pabaltijo kraštuose, vedamasis baigiamas:

"Tos tautos negali būti gelbstimos iš vergijos trečiojo pasaulinio karo kaina. Žmonija tokios kainos negali mokėti. Bet jos nebus laisvojo pasaulio užmirštos. Vieną dieną, kai komunistų didysis melas bus nuvainikuotas, jos vėl taps laisvos. O tuo tarpu mes šiame krašte laikome tų tautų žmones — atsidūrę rusų tremtyje ar priverstinai nutildytus namuose — savo draugais; mes sveikiname juos su praeitąja ir būsimojo pergalėmis".

Oficialioji iškilmų dalis su nuobodokomis kalbomis ilgai nusitęsė. Pagaliau atėjo laikas melinei programai.

"Pabuskit iš miego" garsiai sušuko pranešėjas, ir publika, pašokusi iš vietų, nespėjus chorui pradėti dainos, pajudėjo salės durų link...

Vienoje Rytinės Vokietijos mokykloje mokytojas klausia mokinių:

— Kas yra kapitalizmas?
— Kai vienas be atodairos išnaudoja kita, — atsako mokinių.
— O priešingai, kas yra marksizmas-leninizmas?
— Kai būna atvirkščiai...

Jeigu su tokiom naujos mados skrybelėm, kaip ši Romos gyven-toja, eilė moterų susirinkų į koncertą ir susėstų į pirmą eilę, kiti žiūrovai pasijustų kaip už skrybelių uždangos...

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-jos (Inkorp. ne pelniui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Smerktinas neapdairumas

DR. VACLOVAS PAPROCKAS

"Draugo" vasario mėn. 8 d. (Nr. 33) pirmame puslapyje atspausdinta "Eltos" informacija, antrašte "Kauno Klinikinėje Ligoninėje". Ji klaidina eilinį skaitytoją ir sudaro priešingą tikrovei įspūdį. Joje sakoma, jog "Kauno Klinikinėje Ligoninėje" lovų skaičius užaugęs iki 1200. Prieš karą buvę pusė to lovų skaičiaus...

Sudaromas įspūdis, lyg okupotoje Lietuvoje medicinos pagalbos tiekimas šuoliais žengia pirmyn. Tuo tarpu nieko panašaus nėra, nes:

1. Jeigu Universiteto Klinikose, kurios buvo suprojektuotos tam tikram lovų skaičiui, nepastatytas naujų pastatų, lovų skaičius dvigubai padidintas, tai tas taria tik už tai, kad šiuo metu užguldyti ligoniniai ne tik kambariai, bet taip pat koridoriai bei prieangiai ir ligonių gydymas bei slaugymas yra apverktinioje būklėje. Užtuot didinę ligoninių tinklą, okupantai bando nepriklausomybės laikais pastatytas ligonines perkrauti dvigubu lovų skaičiumi ir tuo didžiuojasi. Užtenka tik įsivaizduoti kuo virsų mokykla, dvigubai padidinus suolų skaičių, arba traukinio vagonas, padvigubinus jame sėdimų vietų skaičių.

2. Tas pasako, kaip sunku ligoniams, kurie reikalingi stacionarinio gydymo, patekti į ligoninę.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Treciad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.
11-2 p. p. šeštadieniais.

Dr. Petras Daužvardis, Lietuvos Konsulas Chicagoje, turėjo 9 status Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus bankete, skirtame Lietuvos Nepriklausomybės sukaktui vėms minėti. Ten pat turėjo gydytojai (Dr. Biežis suorganizuoti) 4 status. Status turėjo: adv. Antanas Olis, inž. Eugenijus Bartkus, inž. A. Bakšis, gen. Mikas Reklaitis, Margutis, M. Kazūnas, Dr. Bartkus, inž. V. Mažeika, p. Kasniūnas, Neo-Lituanai, inž. J. Jurkūnas ir kt.

Ponas Vaidyla, "Santaros" redaktorius, iki šio laiko Chicago

Kas ir kur?

• Tautinių organizacijų pirmųjų pasitarimas, rengiamas vasario mėn. 23 d. 3 val. 30 min. Chicagoje, įvyks Lietuvių Menininkų Klube. Pasitarimo iniciatorius yra Tautinės Sąjungos centro valdyba. Pasitarime bus svarstoma tautinių organizacijų bendradarbiavimas, tautinių organizacijų kongreso reikalai ir kita.

• Vincas Jokubynas, eidamas 84 m. amžiaus, buvęs Tėvynės, Dirvos ir Amerikos Lietuvio redaktorius, vasario 5 d. mirė Chicagoje.

Apie velionio atliktus kultūrinius darbus yra plačiau rašęs J. Bačiūnas ir išleisdamas jo biografijos leidinį.

• Kanadoje į pasaulio lietuvių seimo atstovus, vykusiuose rinkimuose

lietuviškuose rateliuose buvo minimas kaip nemažas JAV Lietuvių Bendruomenės priešininkas. Girdėti, kad p. Vaidyla šiuo laiku tą klausimą iš naujo studijuoja ir darosi palankesnis tai idėjai.

• Vytautas Staneika, buvęs "Laisvosios Lietuvos" redaktorius, kurį laiką turėjo savo svetainę Chicagoje. Prieš kiek laiko ją uždarė ir su dukra išvyko, gyventi į New Yorką.

Jonas A. Vaičiūnas, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimų Spaudos ir Informacijų komisijos narys, užtvietė komisiją posėdžiui į jo namus — 1216 So. 49th Ave., Cicero, Ill. Atskirų kvietimų nebuvo.

Posėdis įvyks vasario 26 d. 7 val. ir 30 min. vakaro. Kiti komisijos nariai yra: Algirdas T. Antanaitis, Dr. Jonas Bajercius, Stasys Daunys, Antanas Gintneris, Jonas Jasaitis, kun. Antanas Juška (pirmininkas), Dr. Kazys Sruoga (sekretorius) ir Jonas Vaidylas.

• J. Jurkūnas, inžinierius, drauge su kitais lietuviais inžinieriais turi "Venta" Engineering.

Jonas Vaidylas, po skaudžios katastrofos jau pasveiko. "Laisvojoje Lietuvos" nebegrižo dirbti. Dabar daugiausia dirba "Santaros" ir "Prieš keletą dienų jis vėl turėjo nelaimę gatvėje. Sužeidimas nedidelis.

St. Barzdukas ir kun. dr. Juška pasiūlė Lietuvių Bendruomenės rinkimų Spaudos komisijai kreiptis plačiu mastu į Amerikos lietuvių su trimis klausimais. Komisija svarstė visą eilę klausimų ir nutarė teikti šiuos klausimus: 1. Ar reikalinga Amerikos Lietuvių Bendruomenė? 2. Ko tamsta lauki iš bendruomenės? 3. Kodėl reikia dalyvauti bendruomenės tarybos rinkimuose?

Atsakymai bus panaudoti rinkimų pagyvinimo reikalams. "Dirvos" skaitytojai (savaiame suprantama ir visų kitų laikraščių skaitytojai) labai prašomi nieko nelaukiant rašyti atsakymus, kuriuos galima siųsti šiais adresais: Rev. Dr. Antanas Juška, 1644 Wabansia, Chicago 22, Illinois ir Dr. Kazys Sruoga — 2117 So. 49th Avenue, Cicero 50, Illinois.

Julius Šakelė

kimuose išrinkti šie asmenys: V. Meilus, A. Šapoka, J. Matulionis, J. R. Šimanavičius, Iz. Matusevičiūtė, K. Grigaitis, J. Strazdas, J. Mikšys, kun. dr. J. Tadaraukas, J. Kardelis, J. Kralikauskas, dr. J. Sungaila, V. Vaidotas ir O. Indrelienė.

Kandidatai: P. Jonuška, T. Valius, Stp. Kairys, V. Šonda, K. Baronas, A. Užupienė, M. Ramanauskas, A. Kuolas, Stp. Kęsgaila ir A. Narkelūnas.

Kandidatais buvo 41 asmuo.

• Chicagoje vasario mėn. 15 d. mirė prelatas B. Urba, Sv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas.

• JAV Lietuvių Bendruomenės Great Neck apylinkė vasario mėn. 23 d. 5 val. p. p. rengia iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą, kuris įvyks Kasmočių salėje, 89 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y.

Programoje bus paskaita, Brooklyno Operetės Choras, vedamas muz. Čibo ir jaunimo deklamacijos. Po to bus pasilinksminimas.

Taip pat tą dieną 12 val. 50 min. St. Aloysius bažnyčioje bus atlaikytos šv. Mišios už žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

• JAV kongreso leidinys Congressional Record šių metų sausio mėnesio 21 dienos laidoje išsiaiškins lietuvių studentų leidžiamą LITUANUS žurnalo 1957 m. gruodžio mėnesio numerio vedamąjį. Tą straipsnį savo kalboje citavo kongreso atstovas Lawrence H. Smith iš Wisconsin valstybės, kalbėdamas ukrainiečių 40-ties metų nepriklausomybės jubiliejaus proga. Atstovas pažymėjo, kad ta programa ypatingai geras straipsnis rastas lietuvių studentų leidinyje LITUANUS. Tą straipsnį išsiaiškins jis ir citavo.

• Prof. Stėpono Kairio, Vasario 16-šios akto signataro knyga "Lietuva budo" yra 416 psl., įrišta kietais viršelais. Išleista Amerikos Lietuvių Socialdemokratų S-gos Literatūros Fondo lešomis. Knyga skaitosi įdomiai, joje daug praeities žinių.

• J. Vaičiūnas išleido knygą "Žymieji karo vadai". Jos kaina \$3.00 ir gaunama pas knygų platintojus bei autorių šiuo adresu: 195 Drinkwater St., Sudbury, Ont., Canada.

CHICAGOJE

Dirva gaunama atskirais numeriais:

Margučio įstaigoje, 6755 So. Western Ave.

Marginių krautuvėje, 2511 W. 69 Street.

J. Karvelio knygyne, 3322 So. Halsted St.

Terros knygyne, 3333 So. Halsted St.

St. Ramanausko kraut., 4559 So. Hermitage Ave.

St. Penčylos kraut., 4501 So. Talman Ave.

B. Siliūno kraut., 4600 So. Fairfield Ave.

P. Ramanauskų krautuvėje, 1439 So. 49 Ave.

Ar įstojai į VILTIES draugiją?

NEW SHIPSTADS & JOHNSON ICE FOLLIES

ARENA Kovo 4 iki 16 K A I N O S

Antr. ketv. vakarais 8:30 pm
Seit. diena 1:30 ir 5:30 pm
\$3.00 \$2.50 \$2.00
Penkt. 8:30 ir šest. 9:00 pm
Sekm. diena 1:30 ir 5:30 pm
\$3.75 \$3.50 \$3.00 \$2.00

BILETAI PARDUODAMI ARENA KASOJE
3700 Euclid Avenue
Atidarymas — Pietus iki 6:00 pm
Kasdien 10 am — 8:00 pm
RICHMAN BROS. 736 Euclid
Siusk orderius gerai užpildytus

12 TIK DIENŲ

Saukite EN 1-3700 dėl Rezervacijų

POPULAR PRICED SEATS 'TIL SHOW TIME

REKORDINIŲ ŠALČIŲ BANGA

Rytinę JAV dalį užplūdusi šalčių ir sniego pūgų banga beveik visiškai paralyžavo normalų gyvenimą. Vasario 18 d. kai kuriose vietose užregistruoti rekordiniai šalčiai visoje istorijoje. Trys didžiosios JAV upės — Ohio, Mississippi ir Hudson — baigia visiškai užšalti.

Zuvusių nuo šalčio ir pūgų skaičius 26 valstybėse artėja prie 200. Daugelyje kaimų trūksta kuro ir maisto. Kai kuriose New Yorko valstybės vietose negalima net palaidoti mirusių dėl 6 pėdas aukščio siekiančių pusnių kapinėse.

Kai kurios geležinkelio linijos visiškai nutraukė susisiekimą traukiniais. Taip visiškai sutrikęs susisiekimas autobusais ir lėktuvais. Didžiausias šaltis, — 49 laipsnių F., užregistruotas Keene, N. H.

BOSTON

Tautinės Sąjungos skyriaus susirinkimas

vasario mėn. 22 d. 7 val. vak., šeštadienį, įvyksta skyriaus narių visuotinis susirinkimas. Bus apyskaitiniai pranešimai, valdybos bei kontrolės komisijos rinkimai ir kiti svarbūs klausimai.

Siuntiniai Lenkijos lietuviams

Tautinės Sąjungos Bostono skyrius yra nutaręs parinkti knygų ir drabužių Lenkijoj gyv. lietuviams. Skyr. valdyba prašo narius ir kitus asmenis knygas ir drabužius atnešti į Tautinės Sąjungos namus šeštadieniais nuo 6 val. vak.

Justas Vaičaitis Norwoode

Vasario 16 d. minėjimas Norwoode įvyks vasario 23 d. 3 val. p. pietų. Minėjime pagrindinę kalbą pasakys Justas Vaičaitis iš Bostono. Programoje dalyvauja Bostono skautės.

Ar jau

įstojai į

VILTIES

draugiją?

MY SINCERE GREETINGS
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

MARGARET J. SPELLACY

ASSISTANT COUNTY PROSECUTOR

CANDIDATE FOR
JUDGE
JUVENIL COURT

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

ALEXANDER L. KEARNS

(ALL KEARNS)

CANDIDATE FOR
JUDGE
COMMON PLEAS COURT

MONCRIEF

Visų metų ORO VEDINIMAS
ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą
Atleiskit savo kaimynistės Moncrief pardavėją
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Gaivina kiekvieną kartą

Gerkit ir džiauokitės ugnim verdamu Stroh's

Jums patiks lengvesnis, daugiau gaivinantis Stroh's alus skonis, nesvarbu, ar valgot kitur ar namie. Jūs patirsite tokį skonį tik iš Stroh's, nes Stroh's yra vienintelis Amerikos ugnim verdamas alus... ugnim verdamas prie 2000 laipsnių. Paprašykite Stroh's buteliuose, dėžutėse ar bare... alus parduodamas, kur yra geras patarnavimas.

THE STROH BREWERY CO., DETROIT 26, MICHIGAN

Jums patiks

Stroh's yra šviesesnis!

Dabar už vietinės kainas!

Best Wishes To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

HOMER W. GILES

CANDIDATE FOR
COUNTY COMMISSIONER
REPUBLICAN PRIMARY MAY 6, 1958

Kelionė į Pacifiko kraštus (7)

KELIOS ŽINIOS APIE AUSTRALIJĄ

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Prieš pradėdamas pasakoti savo įspūdžius iš susitikimų su Australijos lietuviais, manau, būtų reikalinga ir naudinga pasidalinti keliomis bendro pobūdžio informacijomis apie Australiją. Kai kurie lietuviai Amerikoje visai nepažįsta šio krašto, o kiti kažkodėl apie Australiją yra susidarę blogą nuomonę.

Australija yra ne šiaip didelė sala, bet tikras kontinentas, savo didumu beveik prilygęs JAV plotui, tačiau gyventojų turi skystai — mažiau už mūsų Kaliforniją, trupučiuką daugiau už Kanadą. Milžiniškame Australijos plote dabar gyvena per 9,000,000 žmonių, kurių pusė yra apsigyvenę dideliuose miestuose. Australija yra padalinta į šešias valstybes — administracinio valdymo vienetus. Nuo rytų iki vakarų jos plotis — 2,400 mylių, o nuo pietų iki šiaurės — 2,000 mylių. Aukščiausias kalnas siekia maždaug 7,000 pėdų.

Australija su Tasmanijos sala užima 2,974,581 kvadr. mylių plotą. Palyginus su JAV valstybių 3,022,387 kv. mylių plotu, vadinasi, ji yra kiek mažesnė. Klimatas visoks: nuo labai karšto, tropikinio šiaurėje ligi gana šalto pietuose. Nuo gegužės ligi lapkričio mėnesio galima slidinėti kalnuose. Centrinė ir vakarinė Australija yra dykumų sritys. Sidnėjaus mieste žiemos vidutinė temperatūra apie 54 laips., o vasaros temperatūra — 71 laips. Melbourne klimatas visą laiką yra malonus, su keliomis labai karštomis dienomis per metus.

Australija yra apie 30 kartų didesnė už savo "motiną" Angliją. Iš jos 9 milijonų dabartinių gyventojų apie vienas milijonas yra naujų ateivių, jų tarpe įskaitant, pagal oficialius duomenis, ir 9,909 lietuvių (galėtume sa-

kyti, 10,000). Australijos valdžia labai džiaugiasi naujaisiais ateiviais, vadina juos naujaisiais australais, nors šiaip senieji australai dėl jų kartais nemandagiai pašnairuoja. Naujieji ateiviai įnešė daug gyvumo į visą Australijos ekonominę, socialinę ir kultūrinę gyvenimą.

Sidnėjus yra lyginamas su San Francisco miestu. Tik didesnis, jis turi apie 2,000,000 gyventojų. Kitas didelis miestas Melbourne turi apie 1,500,000 gyventojų. Australija laiko požiūru padalinta į tris zonas. Visos rytinės valstybės naudoja rytinį (standartinį) laiką, kuris yra 22 valandom vėlesnis, negu standartinis Kalifornijos laikas. Australija yra britų dominija, o jos

pinigas yra Australijos svaras, vertas apie \$2.25.

Miestai modernūs ir gerai sutvarkyti. Kiekvienas didesnis australų miestas turi muziejų, botanikos sodus, meno galerijas, teatrą, skaitiklas, bet gal daugiausia dėmesio publika teikia sportui, ypač arklų lenktynėms, tenisiui. Tam tikslui yra daug didelių arklų lenktynių laukų ir sporto stadionų. Sidnėjaus Randwick arklų lenktynių lauke lengvai telpa per 100,000 žiūrovų. Valdžia tvarko loterijas bei kitus lošimus.

Australija — kontinento didumo sala — gal pirmoji šioje vietoje atsirado, bet civilizotas pasaulis ją atrado vėliausiai. Todėl čia yra likę daug vietos, ir visur begalinės progos įsikurti, progresuoti, plėstis.

Kada pirmieji europiečiai pasiekė Australiją 1788 metais, jie čia rado vietinius gyventojus, kurių, spėjama, čia tada galėjo būti apie 300,000. Jie vėliau nyko ar buvo naikinami (kaip ir Amerikos indėnai), ir šandien tie senųjų gyventojų tepalikai apie 50,000. Tai gyno kraujo senieji

Australijos žmonės. Maišyto kraujo senųjų australų esama apie 27,000. Tie aborigenai, pirmieji laukiniai gyventojai, tebėra akmenų amžiaus civilizacijos žmonės.

Gi šalia jų išaugo moderniškausi miestai ir kitos civilizacinio gyvenimo formos pagal pastūtinę mados žodį. Tad Australija yra didelių kontrastų šalis, daug visokių staigmenų ir kraštutinumų čia galima sutikti.

Ekonominis Australijos gyvenimas yra gerai išsivystęs. Didelė problema tokiems plotams yra susisiekimas. Jis palaikomas laivais pakrantėmis, keliais ir geležinkeliais, o šiais laikais daug patarnauja aviacija. Australija turi apie 600 aerodromų, ir jų skaičius vis didėja.

Federalinė valdžia kontroliuoja darbininkų algas ir darbo valandas. Kaip daugumoje kitų kraštų, taip ir Australijoje moterims dar mokama ketvėrių pigiau, negu vyrams už darbą. Pagal federalinį patvarkymą, pagrindinė alga vyrams yra nuo 12 svarų 8 šilingų per savaitę Brisbane mieste, iki 13 svarų 3 šilingų Sidnėjaus (kaip minėjau 1 svaras — \$2.25). Dirbama 40 val. per savaitę. Už viršlaikį mokama 50% daugiau.

1954 m. birželio mėn. statistika rodo, kad tada buvo 2,380,353 namai Australijoje. Nuo karo pabaigos ligi 1956 m. birželio 30 d. buvo pastatyta 669,000 naujų namų ir dar vis labai trūksta butų. Valdžia kasmet duoda stambias pinigų sumas, kaip pašalas namams statydinti.

Australijos didžiausias turas tai avys... Pagal 1956 m. kovo 31 d. statistiką avių čia būta — 139,124,000. Geriausias veislės — Merinos. 1955-56 m. laikotarpyje vilnų gauta 1,399,000 svarų — apie 10 svarų vilnų iš vienos suaugusios avies.

Pagal tą pačią statistiką, Australijoje buvo 16,457,000 galvijų, iš jų — 4,979,000 melžiamų karvių.

Tuo laiku sviesto pagaminta 208,590 tonų, sūrio — 38,585 tonų, jautienos ir veršienos —

750,000 tonų, avienos (mutton and lamb) — 376,000 tonų, kiaulienos — 33,500 tonų, cukraus — 492,000 tonų. 1955-56 m. laikotarpyje vilnos parduota už 333,854,000 Australijos svarų. Tai gana stambios pajamos avių augintojams. Tuo pat laiku gauta 195,295,000 bušelių grūdų iš 9,959,000 akrų dirbamos žemės. Ir t.t.

Apstu visokių fabričių, jų tarpe ir Amerikos investicijų, kaip Fordo, General Motors ir t.t. 1957 m. sausio mėn. fabričių darbininkų būta 1,012,800 (779,400 vyrų ir 233,400 moterų). Iš viso veikia 4,900 firmų, kurių indėliai siekia 210,000,000 austr. svarų.

Nestinga Australijoje ir mineralų. 1955 m. aukso produktų buvo 1,049,000 uncijų, anglies iškasta 19,275,000 tonų, žalvario 28,148 tonos, rūdos 1,798,000 tonų, sidabro 7,818,000 uncijų ir t.t.

Pirmieji iš europiečių į Australiją atvyko britai 1788 m. Jie pradėjo apdirbinėti tuščius laukus. Bet kada nuo 1850-51 m. čia buvo atrastas auksas, Australija pradėjo augti žmonėmis ir ekonomiškai. Neuzilgo pagrindinė pramonė tapo avys ir jų vilnos; Australija pagamina trečdali visos pasaulio vilnų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ!

Zinoma siuntinių firma ORBIS įsikūrė Windsore, kad geriau aptarnautų savo klientus, esančius Jungt. Valstybėse.

Siunčiame siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus. Siunčiame vaistus, maistą, tekstilės medžiagas, odą ir kitus reikmenis, kaip siuvamas mašinas, nerimo mašinas, ekordenus, laikrodžius ir t.t. Siuntiniai pasiekia gavėjų per 4-5 savaites. Kainos žemos. Reikalaukite kainoraščio. Kainoraščiai, patarnavimas ir informacija LIETUVIŲ KALBA. Pav. kai kurie siuntiniai:

22 sv. apelsinų (su visomis išlaidomis)	\$15.25
22 sv. storų rūkytų lašinių	\$24.40
21 sv. cukraus ir 21 sv. taukų (kiaul.) kartu	\$28.20
50 gr. streptomycino, 1000 tab. 50 mgm isoniazid (rimifon) ir cukraus 15 1/2 sv.	\$29.00

ORBIS

578 Wyandotte St. East Windsor, Ont. Tel. CL 6-3982

Skyriai: Chicago, Ill., 4414 So. Rockwell St. Tel. YA 7-2445
Detroit, Mich., Gaiva, 3570 W. Vernor. TA 5-9783
Kemosha, Wisc., 4311 Sheridan Rd. OL 4-2373
Toronto, Ont., 298 Bathurst St. EM 4-2810

BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

HOWARD BROADBENT

CANDIDATE FOR
STATE SENATOR

DEMOCRATIC PRIMARY MAY 6, 1958

Pateikdamas šias kelias bendrąsias žinias apie Australiją, noriu vėl pakartoti, kad Australija nėra joks laukinis ar atsilikęs kraštas. Jis yra gana turtingas ir turi dar daugiau ateities

galimybių, tik reikia pridėti kapitalo (kaip ir visur), darbo ir žmogaus išminties. Klimatas neblogas, nors daug kur jis maišosi tris kartus per dieną. Bet nesunku priprasti. Kas čia gyvena, išmoka prie jo kaprizų prisitaikyti.

Bet užteks tų nuobodžių skaičių, nors tais skaičiais yra paremtas tiek australų, tiek visos žmonijos gyvenimas. Kitą kartą mėginsiu pakalbėti daugiau apie Australijos lietuvių, kurie čia daugumoje yra atvykę iš Vokietijos stovyklų ir per 7-8 metus, per tokį trumpą laiką, yra pavyzdingai įsikūrę.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUTIO metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

NUOSTABIŲ POŽEMIŲ ŠEŠĖLIUOSE

VLADĖ BUTKIENĖ, mūsų N. Zelandijos bendradarbė

II

Waitomo viešbutį pasiekėme temstant. Tuoju nusipirkę biletus, leidomės taku tolyn, norėdami pavyti paskutinę tos dienos grupę.

Ją pavejame ties požemių anga. Sustojame prie masyvių, primityvių sukaltų duobų, kurių per vijoklius ir vietinę augmeniją beveik negalėtum pastebėti, jei takas nesiųgtų prie angos į požemius.

Iėjimas gana žemas, įlisdami turi beveik susikūprinti, kad neatsimuštum į akmenines lubas. Vadovas, pasišviesdamas kišeni-
ne lempute, paspaudžia keletą elektros mygtukų, ir olą užlieja šviesa.

Vos įėjus, pajunti savotišką paslaptiną: žemos lubos, groteskinės uolienos, jungiančios skliautą su grindimis, šiauria plaukus, nes atrodo, tokioje aplinkoje gali tikėtis įvairiausių staigmenų.

Daug šimtmečių atgal per tą angą pylė vanduo, šiandien čia viskas ramu, tik užiebtos šviesos tarytum pabudina pasieniais snaudžiančius obeliskus iš amžino miego. Visus stebina nepaprasta švara, atrodo, kad tik prieš pusvalandį valytojas buvo paleidęs elektrinį siurbį į darbą. Oras tyras, tarytum požemiai būtų gerai vėdinami. Žiemą įėjus, pajunti šaltoką orą, vasarą — lyg gerai išvėdintą, nors apskritus metus čia yra pastovi temperatūra 52 laips. R. ir tik silpni skersvėjai jį pajudina.

Požeminės salės ir olos

Pasukę į kairę, patenkame į Antklodžių salę. Čia sienos vietomis lyg skaromis nukarstytos ir primena gražiai drapiuotas vitrinas, kur dekoratoriai gabiai išdėsto prekes pirkėjo akiai pritraukti.

Gale Antklodžių salės yra Skulptoriaus studija. Čia stalaktitų formacijos primena

įvairiose pozose sugrupuotas figūras. Toliau įžengiami į katakombas; netiesioginis elektros apšvietimas jas daro tokias paslaptin-
gas, jog nenoromis žvalgausi pasieniais, ar nepamatysi kur pusiau subyrėjusios kaukolės ar karsto liekanų.

Vienas iš įdomiausių Waitomo paslapčių yra Tomo, kalkinės uolienos vertikali duobė. Ji aptverta geležine tvora, nes iš tos vietos, kur stovime, iki dugno yra 42 pėdos gylio, o aukštyn ji kyla dar 30 pėdų, nors dėl savotiškos aplinkos atrodo daug didesnė.

Tomo buvo išgraužta krioklio, kuris spraudėsi žemyn, kol visą upę permetė į dabartinę vagą. Dabar juo vanduo nebebeįga, nebent smarkiai lietu lyjant. Viršuje Tomo siauresnis, į apačią plotėja ir jungiasi su švitinčių kirmelėlių grotu, į kurią patenka laiveliu. Dramatiškas Tomo didingumas, aiškiai išgraužtos sienos bei kalkakmenio klotų rvydės daro šurpų įspūdį.

Siaurais koridoriais ir galerijomis prieiname Bernard Show siluetą ir didžiulį stalagmitą, vadinamą sfinksu. Čia vadovas atkreipia mūsų dėmesį į žalsvą spalvą aplink elektros lempas, nors šiaip dominuoja balti stalaktitai, pilkšvi stalagmitai, rusvas įvairių atspalvių kalkakmuo. Tai dalinai išsivysčiusios paparčių sporos, kurios be vandens negali apsisivaisinti. Elektros šviesa, deginama 1-2 val. į dieną, duoda pakankamai šviesos sporams vystytis.

Prieiname Banketų salę, jungiančią 4 atskiras olas. Toje vietoje nesunku išsivaiduoti buvusį požeminių intakų užimą, jie tai ir išgraužė tą didelę centrinę kaverną.

Vargonai

Viena iš atskirų olų vadinama Šeicho palapine. Ją praėję, matome garsiuosius Var-

gonus. Jie randasi atokiau nuo kitų kolonų. 8 pėdų aukštumo, jungdama lubas su grindimis, ši formacija yra ypatingai graži; įstabi išraištos ir išraižytos kolonos, lyg balti švarutėliai vamzdžiai, taip, rodos, ir laukia, kad nežinoma požemių dvasia juos sujungintų paslaptinę praeities muziką.

Papėdėje Vargonai yra 24 pėdų apimties, lyg vientisa balta masė, jungianti viršutinę dalį su žeme. Vargonai vis dar gauna, nors ir mažai, kalkės liekanų, nes jie vis dar vandens drėkinami ir blizga, lyg baltu emaliu būtų padengti.

Tikras Vargonų amžius nežinomas, bet manoma, kad jų formacija tęsėsi šimtus tūkstančių metų. Vienas jų kampas prie praėjimo yra pajudęs nuo nekaltų lankytojų pirštų, nes kiekvienas, atrodo, tik palietęs stalaktitą, įsitikina, kad tai ne mirazas, bet realybė.

Už Vargonų — skaros formos stalagmitas, nuo sienos pusės apšviestas, aiškiai rodo gryną, pusiau permatomą mineralinės formacijos prigimtį.

Čia pat randasi viena dar nevisai užbaigta kolona, kur stalaktitas nuo palubio ir stalagmitas nuo grindų tęsia neskubų susijungimo darbą. Sako, kad aukščiau minėtas pirmasis Waitomo tyrėjas Fred Macc prieš 60 metų išmatavo tarpą tarp stalaktito ir stalagmito, ir per tą laikotarpį tik neišmatuojamo plonumo plėvelė teprisidėjo sumažinti 3/16 colio tarpeliui, kurį jis tada atžymėjo.

Katedra

Didžiausia savo tūriu požemių landynė paprastai vadinama Katedra. Waitomo požemioje ji yra pati didingiausia, 47 pėdų aukštumo.

Iš apačios stiprus prožektoriai apšviečia sienas, sukabinėtas didžiausiais stalaktitais, lyg iškilę kandelabrais. Nuo požemio sienomis aukštyn vyniojasi baltos spalvos augalai ir lyg plonu mežginiu net 60 kv. pėdų plotus apraizgo plonytėmis šakelėmis. Nors apačioje jie atrodo pusiau nudžiūvę, bet au-

ga, retkarčiais organinėmis medžiagomis patręšiami, kai vanduo pasilieja Katedros padėdėje. Dėlto Katedros grindys drėgnos ir gana murzinos. Liūčių metu vanduo jas užlieja net iki kelių pėdų gilumo.

Katedra garsi savo akustinėmis savybėmis. Didžiulė salė vingiuotomis sienomis su-
laužo garą, duodama įstabų aidą. Kalėdų metu čia religinės organizacijos rengia kalėdinių giesmių koncertus. Mūsų vadovas pasiūlo uždainuoti, bet niekas nepradrįsta. Gailimės, kad pats vadovas nepademonstruoja lankytojams savo muzikinių gabumų.

Šv. Petro vabalėlių grotą

Gale katedros keliais laipteliais nusileidžiame į mažytę požeminę prieplauką. Čia vietoj mineralinės kalkakmenio formacijos matome gyvą gamtos stebuklą. Apie 100 jardų kelionė laiveliu atrodo lyg visas kilometras. Sako, kad elektros šviesoje švitintys kirmėliniai savo šviesas prigesina, todėl elektrą įjungia tik prieplaukoje, kol sulipame į laivelį. Vadovas įspėja laikytis kuo tyliausiai, kad netrukdytume grotos gyventojams tęsti savo paslaptinio gyvenimo pasaką.

Kai užgesta šviesa, viskas paskęsta tyloje ir tamsoje. Prisilaikydami pasienių ištemptos vielos, vadovas palengvėle stumia laivelį į kairę, kur tavo vaizduotei duodama pilniausia laisvė. Lubos ir sienos dienos šviesos būtų baltos, lyg ką tik iškritę sniegas, tamsoje — žėri tūkstančiais žalsvų melsvų žiburėlių, lyg dangaus skliautas skaidrią žiemos naktį. Nenoromis mintyje kartoju Mairomio "Žiemos naktį", kur "dangus žvaigždžių milijonais nusėtas... kur žiūri, vis žydros akelės, lyg juosta per apvalų dangų nutiestas — tai Paukščių vadinamas kelias..."

Nejučiomis tau nežinomas burtininkas pamoja savo burtų lazdele ir atveria tolimą, neaprepiamą erdvę, skęstančią nesuskaitomose žvaigždynuose. Tik retkarčiais tamsoje nukrintas į vandenį lašas primena, kad tai ne burtas, o nuostabi tikrovė.

Tamsiame vandenyje atsimuša nemirk-

sinčios šviesos žiburėliai, vienas kitas perlinis stalaktitas, o tu jautiesi lyg dainos apdainuotas plėšikas, žemiškomis akimis įkainuojamus turtus norįs pasisavinti. Nei fotografija, nei pieštas paveikslas, nei žodžiai nėra pakankamai vaizdūs nuostabiam grotos žavumui atvaizduoti.

Kai laivelis tave priveža atgal prie prieplaukos, šviesa, plieno turėklai, cementiniai laiptai atrodo toki kasdieniški, ir skurdūs, kaip elgeta, ištiesęs ranką išmalgai. Akys nenoromis krypta atgal dar kartą apžvelgti tą nuostabų kampelį, bet vadovas nebelaukdamas žengia pirmyn, ir mums nieko nebelieka, kaip tik jį sekti.

Šv. Petro vabalėliai

Dabar ateiname į šv. Petro vabalėlių, teisingiau sakant, švitinčių kirmėlių peryklą, kur žiūrovai iš arčiau supažindinami su tuo savotišku gyviu. Colio ilgumo kirmėlinis yra viena priežasčių, garsinančių Waitomo požemius ne tik N. Zelandijoje, bet ir kituose kraštuose.

Jis iš kiaušinėlio išsivysto į lėliukę, o vėliau į musytę, panašią į vandens žirgelį. Nieko nežinoma apie kiaušinėlių dėjumą, pastebimas tik lervos vystymosi laikotarpis. Ji randama grotose, N. Zelandijos miškuose, tarpekliuose ir pan. Jos kūnas permatomas, gaiva maža, tamsios spalvos, tamsus uodegos galas padengtas plėvele, kuri šviečia žalsvai mėlyna šviesa.

N. Zelandijos švitintis kirmėlinis skiriasi nuo kitų panašių tuo, kad jis šviesos pagalba vilioja ne priešingą lytį, bet grobį — labai mažus vandens vabzdžius. Švitinėčios kirmėlaitės gyvena susispaudusios, bet atskiruose gleiviniuose lizduose, nuo kurių žemyn driekiasi gleiviniai vorantinkliai, lyg mažą karoliukų virtinę. Vieno jų viduriu laipioja lerva, koks tuzinas šalutinių — vabzdžiams gaudyti. Juo kirmėlaitė alkanesnė, juo jos žiburėlis aiškiau šviečia ir stengiasi privilioti vabzdį.

(B. d.)

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 58

Redaguoja — G. Gedvila, D. Marcinkevičė, R. Vėžys. Redakcijos
adresas: 1213 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

Nr. 58

PRABILDAMI

Su šiuo numeriu pradeda gyvuoti skyrius, kuris beveik nuo mūsų atvykimo Ameriką nešė studentų liberališką mintį. Redakcijos keitėsi, jos nariai išėjo į filisterių veiklą, bet žodis laikėsi ir toliau dalyvavo studentiška gyvenime.

Po trumpo atsikvėpimo prabyla nauja redakcija, kuri bandys ir toliau tęsti šį darbą. Bandysim pažvelgti į gyvenimą iš dviejų pusių: studentijos ir visuomenės ir abiem duoti įdomų skyrį.

Studentų žodžio paskirti laikom dvylika. Tos paskirties įgyvendinimas yra mūsų tikslas.

Pirma, mes sieksime supažindinti visuomenę su studentija, jos idėjomis, jos problemomis. Ją visuomenei aktualiausia pažinti, nes dabarties studentijoje galima matyti visuomenę už desimties metų.

Antra, mes sieksime supažindinti studentiją su visuomenės problemomis, ypač tomis, kurios yra arba turėtų būti aktualios šios dienos studentijai. Tik suprasdamas problemas, kurios stovi prieš jo akis, gali studentas laikui atėjus stoti darban ir jį sėkmingai atlikti.

Apsisėmę šias pareigas bandysime žengti pirmyn drašiu žingsniu, nebijodami išreikšti ir priimti kritikos žodžio. Esam įsitikinę, kad tik per sveiką idėjų konfliktą galima atsiekti ką nors konstruktyvaus, ką nors su dienos nuotakomis neišnykstančio.

Tačiau, ne tik informacijai ir diskusijoms skirtas šis skyrius. Per sekantius numerius žvelgsim ne tik į studentą kultūriname darbe ir studentą politikoje, bet ir į studentą grožinėje kūryboje bei į studentą humoristikoje.

Studentija keičiasi. 1951-ųjų metų studentija skyrėsi nuo 1947-ųjų metų, 1958-ųjų metų studentija skiriasi nuo 1951-ųjų. Jos dvasia, sukurta paskaitos suole, organizacijos susirinkime, draugų susibūrimė, kinta su civilizacijos pulsu.

Studentų žodį stengsimės padaryti tos dvasios veidrodžiu.

MINTYS APIE KOVĄ, LAISVĘ IR TIKĖJIMĄ

Prieš keturiasdešimt metų grupė idealistų susirinko mažame kambaryje ir pranešė pasauliui, kad "Lietuvos Taryba kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teisę... skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniams pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę..."

Mažai kas pasaulyje atkreipė dėmesį į tokį užsimojimą, dar mažiau kas pasaulyje manė, kad kas nors iš tokio paskelbimo išeis. Būt lietuvis buvo įsitikinęs, kad pagaliau jis laisvas.

Nepriklausomybė gavom, bet ją išlaikyti reikėjo kraiuj. Ties širvintais, ties Giedraičiais turėjome parodyti pasauliui savo teisę būti laisvės vertais, turėjome parodyti, kad jis klydo manydamas lietuvių esant lenku iš Baltijos krašto.

Prieš aštuoniolika metų visas pasaulis atkreipė dėmesį į birželio 15, bet mažai kas tame pasaulyje manė, kad kas nors turėtų pasikeisti. Bet lietuvis buvo įsitikinęs, kad jis turi likti laisvas.

Praradom nepriklausomybę, bet ją bandėm atgauti krauju. Ties Kaunu, ties Šilavotu turėjome pasauliui parodyti, kad jis klydo manydamas kelis tūkstančius ar kelis šimtus tūkstančių rusiškų šautuvų esant užtektinai stipriais laisvės troškimą užgnaužti.

Šiandien negalim nei gauti nepriklausomybės, nei išpirkti jos krauju. Pasaulis mano, kad tik viena galinga Rusija gyvuoja nuo Klaipėdos iki Vladivostoko. Lietuvis tiki, kad tą žemę, kurią jis turėjo palikti, vėl galės pamatyti.

New Yorke, Washington me parodom pasauliui, kad lietuvis trokšta nepriklausomos Lietuvos, kad jis klydo manydamas lietuvių mirus. Bet pasaulis toliau mano, kad Lietuva mirusi.

Bet mes žinom, kad pasaulis klysta, nes mes tikim ir tada kovojam. Aišku, ši kova skirtinga. Šioje kovoje nereikia gulėti sniego apdengtuose laukuose, nereikia stovėti vandens apsemtuose apkausuose, bet vien tuo šią kovą yra sunkiau laimėti, o daug lengviau prarasti.

Kare mes matome priešą, jį

į atgal, sutinkantį pavojus su tvirta širdimi.

Glūdi, tačiau, pavojus ir tokiam tikėjimui. Jei tikėjimas iš žmogaus motyvuojančios jėgos pasikeičia į sveiką regėjimą apdengiantį šydą, tragedija dar didesnė. Pirmam atvejy iš kovos lauko pasitraukusio žmogaus energija, kur gal būtų buvusi pavartota kitam konstruktyviam darbui, čia išsekvojama veltui.

Čia atakuojama blogais metodais, blogu laiku. Šį žmogų galima būtų sulyginti su Don Quixote, turinčiu kilniausius norus, bet neįstengiančiu matyti realybės ir kovojančiu su vaizduotės sukurtais priešiniais.

Du pavojai stovi prieš mus. Jų pergalė yra mūsų tikslas. Tik nugalėję juos galim sėkmingai dirbti Lietuvos laisvinimo darbą.

Ateis šviesesnis rytojas, prašys laisvės spinduliai pro geležinę uždangą ir atgims nauja valstybė, nes lietuvis tikėjo, tikėjo į laisvę savo siela, savo protu.

G. G.

UŽUOMINOS

JUBILIEJINĖ AKCIJA

Lietuvių jaunimas vis dažniau savo pastangomis nugalė išivijoję kylančias kliūtis ir įsijungia į Lietuvos laisvinimo darbą. 1956 metais surengtoji Jaunimo Petición pasiekė žymiausias asmenis Jungtinių Valstybių valdžioje ir atkreipė jų dėmesį į tai, kad Lietuvos likimu rūpinasi ne tik senesnioji karta, bet ir ta, kuri Lietuvą pažįsta tik iš vaizdų atsiminimų ir spaudos.

Šiais metais, minint keturiasdešimties metų Lietuvos išlaisvinimo sukaktį, jaunimas atsiėjo antro didelio laimėjimo. Vasario 11-tą dieną, New Yorke, Jungtinių Tautų sekretoriato buvo priimta lietuvių jaunimo delegacija, pavadinta Jubiliejinės Akcijos Jaunimo Komitetu.

Mintis suruošti tokią delegaciją buvo iškelta V. Adamkavičiams šios dienos herojų, tvirtai žengiantį pirmyn, neatsigrįžtan-

nuo praeitų metų spalio mėnesio. Tuo metu visoms žymesnėms lietuvių organizacijoms, veikliams bei asmenims buvo išsiuntinėti klausimai apie šį sumanytą, bet atsakymai buvo nevisuomet entuziastiški. Po suvažiavimo New Yorke, prasidėjo darbas šį sumanytą įgyvendinti, ir dėka Sal. Narkeliūnaitės ir P. Kizytės pastangų, Jungtinių Tautų atstovai paskyrė pusvalandį per kurį jaunimo komitetas įteikė memorandumą atstovybės nariams ir esantiems spaudos atstovams.

Į Jubiliejinės Akcijos Jaunimo Komitetą įeina vienuolikos organizacijų atstovai, iš kurių penki, t. y. Valdas Adamkavičius, Arūnas Liulevičius, Juozas Kregždys, Adomas Mickevičius, ir Albinas Monstavičius, sudaro organizacinį komitetą.

Paties memorandumo paruošimu rūpinosi iš viso septyni asmenys. Taip pat buvo duota progai įvairioms organizacijoms tris dienų tarpe šį memorandumą kritikuoti, papildyti bei pataisyti.

Pastebėtina, kad ponis Mary Merryfield, savo sausio 24-tos dienos programą, "Radio Journal", transliuojamą iš radijo stoties NBC, skyrė lietuviams. Joje, šalia klausimų apie Lietuvą, jos papročius, ir keletos lietuviškų plokštelių, ji papasakojo publikai apie siunčiamą lietuvių jaunimo delegaciją į Jungtinių Tautų sekretoriatą ir tos delegacijos tikslą.

Yra pagrindo manyti, kad minėtų laimėjimų dėka, amerikiečių ir galbūt kitų tautų spauda minės šį įvykį ir supažindins nors dalį pasaulio su Lietuva ir jos dabartine būkle.

M. Taliunevičiūtė

STUDENTAI, MENULIS IR POLITIKA

Dar visai neseniai žemę supanti erdvė buvo tuščia. Teisingiau sakant, joje nebuvo nieko žmogiško. Dabar joje randasi sputnikas Tyrimotojas ir vienas labai negyvas šunelis. Jie visi nerūpestingai leidžia dienas besirūpindami aplink žemę (ar tikrai nerūpestingai, nežinau, bet kad aplink žemę, tai yra faktas).

Šitokiai padėčiai esant, aišku ir studentų mintys krypstą į nežemiškus dalykus (ateitininkai, kaip žinome, jau seniai vaikščiojo akis pakėlę į dangų. Gal turė-

jo slaptos ir klasifikuotos informacijos?).

Dalykai kaip kosminė kelionė į mėnulį yra jau ne Jules Verne fantazija, o visai netolimos ateities perspektyva. Pažįstant išradimą studentišką būdą, galima lengvai įsivaizduoti ir visas problemas, su kuriomis studentai susidurs, keliaudami bei nuvykę į mėnulį.

Prieš keliaujant į mėnulį, visai studentija stipriai susiplius dėl atstovų siuntimo. Bet čia tuoj įsistiegs jaunimo komitetas, kuris parinks po kelis atstovus iš visų organizacijų. Aišku, kaip ir visuomet, tokių organizacijų atsisiras virš dešimt, iš kurių bent trys bus tikrai studijuojančio jaunimo. Bet mėginant būti džentelmenais, o svarbiausia bijant, kad kuris laikraštis neapšauktų partiskumu, bus priimamos ir visos kitos.

Patį kelionę į mėnulį galbūt apsisiebs be jokių didesnių konfliktų (žinoma, jei nepasitaikys kokio paklydusio meteorito, kuris apie tai turės kitą nuomonę).

Didesnė problema pasirodys atvykus į mėnulį. Ta problema, tai sluoksnių dulkių, kuris kaip kilimas dengia visą paviršių. Tarp atstovų įvyks didelis ginčas, kas tas dulkes nuvalys. Tą darbą, galų gale gaus skautai akademikai, kurie aišku, priėmus savo "fukusus" — junjorus, paaiškins jiems, kad čia gėra proga atlikti dienos gerą darbą.

Kitą problemą sudarys kolegų ateitininkai, kurie naudos visą deguonį propaguoti idėją surengti susitarimo dieną mėnulyje.

Santariečiai tikėję surasti ką nors gaivinančio dalyje mėnulio pavadinto Mare Nectaris, nusivils, tačiau neilgai, nes Koperniko kraterioje surengs modernaus meno parodą su linksma dalimi — išraiškos šokiais.

Kitų organizacijų atstovai visą laiką praleis besiginčydam tarp savęs kokia lietuviška partija geriau tikėtų mėnuliui tvarkyti (nors žemės reformos klausimas bent trumpam laikui bus paliktas nuošalyje). Čia žinoma, pagelbės faktas, jog mėnulyje nėra oro ir niekas negirdės ką kiti sako.

Na, ir pagaliau grįžus žemėn, viskas bus aprašoma laikraščiuose, žinoma, straipsnius baigiant šiais žodžiais: "Ir nors visų širdys buvo sunkios išsiskirstant, rankas spausdami linkėjom vieni kitiems iki pasimatymo kitais metais mėnulyje..."

Remus

AKADEMINIAME PASAULYJE

• Vasario 1-2 d.d. Detroito įvyko Lietuvių Studentų Sąjungos studijų dienos, kuriose dalyvavo daugiau šimto narių. Skaitytos trys įdomios ir gerai paruoštos paskaitos, sukleusios gyvas diskusijas ir paklausimus.

K. Keblys kalbėjo apie tautiškumo reikšmę literatūroje, Alė Rūta-Nakaitė pasidalino mintimis apie lietuviškos poezijos vietą pasaulinėje literatūroje, o prof. dr. A. Danušis supažindino jaunuosius klausytojus su Lietuvos universitetu.

Studijų dienas pasveikino žodžiu Liet. Stud. S-gos Kanadoje pirm. V. Petulis ir Liet. Stud. S-gos JAV pirm. V. Kleiza.

Pastebėtina, kad šiose studijų dienose gausiai dalyvavo Kanados lietuvių studentai, tuomi pirmą sykį užmegždami glaudesnius ryšius su Amerikos lietuvių studentais. Buvo džiugu matyti į studijų dienas įsijungusius vyresnius akademikus dr. J. Kaupą ir dr. V. Majauską. Studijų dienų visą našta nešė skyriaus valdyba su talkininkais, sėkmingai vadovaujant skyriaus pirm. Jonui Šoliūniui.

• Sausio 18 d. Detroito ASS skyrius gražiai ir turiningai paminėjo savo dešimtmetį, surengdamas vakarėlį su programa. Iškilmingos sveikos metu tikrosios narės pasižadėjimą davė Dalia Memėnaitė ir Jolanta Mitlakytė. Apie masės žmogaus pavojų kal-

bėjo vyriausias skautininkas S. Kairys, atvykęs iš Toronto. Programą pravedė R. Kežys ir D. Šepulaitė. Svečių tarpe matėsi vyriausia skautininkė L. Čepienė iš Chicago.

• Detroito santariečiai ruošiasi rajoniniam Santaros suvažiavimui, kuris rengiamas balandžio 26-27 dienomis.

• Sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo jaunavedžiams Jūratei Trinkūnaitėi ir Modestui Jakaičiui, Aldonai Gudaitytei ir Horstui Žibui, Vidai Frankaitei ir Giedriui Meilui, Liudai Griškelytei ir Algiiui Rugieniui, Gražinai Memėnaitėi ir Jonui Vitui, Vidai Gaškaitei ir Juozui Bandžiui.

• V. Bruzelevičius įeina į Dr. V. Kudirkos minėjimo komitetą Bostone.

• Sausio 2 d. aktorė Irena Nikolskytė dalyvavo Bostono liutnistinės mokyklos bankete. Jos fotografija su palankiu aprašymu buvo įdėta į "Boston Sunday Globe" Society skyrių.

• Vasario 15 d. įvyko Bostono tradicinis pabaltiečių studentų vakaras, kurio programą išplėdė lietuvių, estai ir latviai. Vakarą buvo rengiamas lietuvių studentų.

• R. T. Antanaitis, Vytautas Bildušas ir Z. Dailidka sudaro "Studentų Varpo" redakcinę komisiją.

(Perkelta į 5 psl.)

PEENEMIUNDĖS BALTIEJI PIRŠTAI

Laimingas supuolimas

1943 metais lapkričio 23 d. vėl skrenda vienas "Mosquito" aukštai virš Baltijos iš šiaurės pusės, Berlyno srities nuotraukos — įsakymas, kurį gavo John Merifield prieš pakildamas. Tačiau virš Berlyno, kuris vėl buvo smarkiai bombarduotas, gulėjo storas debesų sluoksnis. Merifield pasuko šiaurėn. Jis nematė be nuotraukų grįžti Škotijon. Ir jis žinojo karo vadovybės pageidavimą: visad, kai tik imanoma, fotografuoti Peenemuendę.

Aukščio rodyklė rodo 34,000 pėdas. Abiejų stiprių motorų propeleriai daro didžiausį apsisukimo skaičių. Dabar viskas pareina nuo mašinos jautrumo ir žmogaus, nuo optikos ir nervų. 11,000 metrų po John Merifield kojomis guli Baltijos jūra. Matomumas lapkričio dienai yra geras.

John Merifield pasitaiso deguonio maskę. Flying Officer Whally daro paskutinius navigacinius apskaičiavimus.

Usedom — Merifield pažįsta tą salą jau senai. Jos apybraiža tartum įgraviruota lakūno atmintyje. 445 kvadr. kilometrų dydžio, bet iš šio aukščio atrodo tartum ji būtų vos kelių. Jis privalo laikytis šiaurės vakarų pakrantės. Jis dabar turi taip skristi, kad Peenemuendę, bandymo laukai, įrenginiai, dirbtuvės ir angariai gulėtų statmenai po juo.

Viską nustatęs, atidaro lėktuvo dugne dureles, paspaudžia kamerai paleisti mygtuką. Užsidega kontrolinė lemputė ir jautraus filmo metras po metro slenka per foto aparatą.

John Merifield laimingai grįžta namo. Vos tik mašina sustoja, bėgte prisistato tarnautojai paimti kasetes su filmomis. Tačiau kas nuotraukose matytis? Ar, iš viso, jos pavyko? Gal vėjas buvo perstiprus ir išlyginamasis kampas permažas? Gal visa filmo juosta terodo Baltijos jūrą? Praeina įtemptos minutės. Kasetės ištuštinti, filmas išaiškinti, išdžiovinti, padaryti kopijas. Po to visa medžiaga guli prieš jauną moteriškę...

Ji yra 28 metų amžiaus. Specialistė nuotraukų tyrinėjime ir įvertinime, moterų pagelbiniame korpe prie britų karališkojo oro laivyno. Jina Peenemuendę pažįsta geriau nei John Merifield, nors ji tos vietos niekad nematė.

Pirmąsias dalines nuotraukas, kurias pilotai atgabeno, jina sudėję į mozaikinį paveikslą, kurs yra veik idealiai pilnas. Tačiau ji vis dar negali patvirtinti atitinkamų karinės slaptosios žvalgybos pranešimų. Jai vis dar trūksta nuotraukos, kurioje turėtų matytis keistas skraidomas objektas gulįs specialioje rampoje.

Miss Constance Babington Smith paėmė dvi oro nuotraukas, kurias padarė Merifield. Jos abi atrodė visai vienos, tačiau skiriasi labai mažų kampų: — akių vienos nuo kitos atstumu. Jos akys seka šviesią tiesią liniją, einančią nuo aerodromo iki jūros. Jina pasistato stereoskopą ir vaizdas pasidaro tridimensionalus. Į tai, kas atrodė nesvarbu, ji nekreipia dėmesio. Ji ieško vien į rampą panašaus pastato su paslaptinuoju kūnu.

Štai jis yra! Tai turi būti jis! Panašus į lėktuvą be sparnų. Tai nėra Me 163, raketom varomas naikintuvas, kurį jina prieš kiek laiko atrado ir kuris pakrikštytas "Peenemuende 30" vardu. Tas naujasis padaras rampoje turi skridimui nedideles plokšteles, tačiau ant jo nugaros pritaistas vamzdžio pavidalo prietaisas, kurio reikšmės ji nesupranta ir negali išaiškinti.

Miss Babington Smith žino aukštį iš kurio padaryta ši sensaucinga nuotrauka. Ji žino objektyvo dydį. Ji turi stereoskopą ir abu paveikslus. Tuomi ji gali išmatuoti paslaptinąjo padaro aukštį, ilgį ir plotį. Tačiau ką ji surado, to dar nežino. Ji dar nieko nežino apie kaip ir kam... Miss Babington Smith surado V-1 — pasaulio pirmąjį tolimo skridimo sovinių lėktuvo formoje.

Miss Babington Smith buvo dienos karžygė. Slaptoji žvalgyba traukė. Viršininkai sveikina. Churchill, išgirdęs apie tą atradimą, duoda jai "Miss Peenemuende" vardą.

Bet kas yra ši jauna anglė? Kaip jina pateko į karinės slaptosios žvalgybos nuotraukų aiškinimo skyrių?

Tas prasidėjo 1938 metais laike vienos "party"... Tenai susirinko aukščiausių sluoksnių vyrai ir moterys, nemaža kilmingųjų, karininkai, ypač britų aviacijos. Visus kvietė Karališkoji Aeronautilikos Draugija. Ši party buvo ruošiamą vieno Kanados lakūno garbei.

Tamsiai dekoruotos salės viduryje grupė dalyvių stovėjo apsupusi kanadietį. Tipiškas pilotas judesiais rodo jis savo lėktuvo veiksmus.

Tuo momentu dar kartą atsidaro plačios durys. Įžengia jauna dama. Savim pasitikinčiai žvelgia į aplinkui, nesirūpin-dama jai stebėtinais žvilgsniais.

— Mis Constance Babington Smith, — tyliai savo vienas iš dalyvių savo kaimynei, — lordo Elgins dukterėčia.

Tačiau dalyvių dėmesį patraukia ne pati jaunoji dama, ne jos vardas, ne jos kilmė, bet jos skrybėlė.

Linksma idėja

Arčiau sėdintieji vyrai šypsoi. Constance Babington Smith iš lėto eina toliau. Ir dabar matytis aiškiai: ant jos rudų plaukų žukuosenos stovi lėktuvas. Naujiausio "Blenheim" bombonešio modelis, atrodo, puola iš debesų virš dešimtosios ausies. Lėktuvo ratai gerai pritvirtinti puikiai į debesų suukuotose garbanose.

Constance Babington Smith džiaugiasi savo pasisekimu. Tuomet ji dar nežinojo, kad ši originali skrybėlės idėja buvo jos karjeros pradžia.

— Hallo, Babs! — vienas iš diskutuojančios vyrų grupės artinasi prie jos. Linksmai tiesia jai ranką.

— Hallo! — draugiškai linkinti jina. Ji gerai pažįsta šį žurnalistą-fotografą Charles Sims. Jo vardas yra svarus kai kalbama apie susisiekimą oru. Jo lydimas jina eina prie sportiškai atrodančių vyrų grupės. Daugumą jų jai pažįstami.

— How are you? —

Čia stovi testpilotas, su kuriuo ji slapta skraidė naujos konstrukcijos lėktuvu, darančiu virš 600 klm. per valandą. Ten, — jaunas Brooklands-Airport direktorius. Kaip dažnai jį vaikščio-davo tarp angarų ir lėktuvų? Ir visuomet jį būdavo sužavėta!

Viskas kas rišasi su skraidymu: lėktuvų fabrikai, aerodromai, — tas viskas įdomavo Constance Babington Smith jau tuomet, kai ji dar dirbo pas karališkąjį skrybėlių gamintoją Aage Thaarup. Skristi — buvo nuolatinis jaunos merginos sapnas. Tas noras pagimdė joje idėją rašyti trumpus straipsnelius žinomam aviacijos žurnalui "The Aeroplane". Pagaliau jį pakeitė savo dar-bas ir tapo minėto laikraščio viena iš redaktorių.

(Bus daugiau)

CLEVELANDE APYLINKĖSE

Tautinės Sąjungos skyrusios tradicinės Vasario 16 minėjimas įvyks šį sekmadienį, vasario 23 d. 3 val. 30 min. Gaidžiūnų namuose. Bus paskaita ir meninė dalis. Visi kviečiami dalyvauti iš anksto pranešant skyr. pirm. J. Smetonai ar Dirvos redakcijai.

Dirvos koncertas-balius įvyks pavasarį, gegužės mėn. 24 d., Slovenian Auditorium salėje. Visi Dirvos skaitytojai ir bičiuliai iš anksto kviečiami tam koncertui ruošti.

Artimiausiu laiku apie rengiamą koncertą-balių plačiau pranešime.

Visos Clevelando organizacijos prašomos tą dieną kitų parengimų nereginti ir tuo patalinti Dirvai.

Čiurlionio Meno Ansamblių, vad. muz. A. Mikulskio, intensyviai ruošiasi naujiems koncertams, į savo repertuarą įtraukdamas naujų dainų. Jų tarpe, kiek girdėti, yra partizanų "Kališkių mūsų daina" ir šiuo metu Lietuvoje garsėjančio kompozitoriaus J. Juzeliūno viena daina. Taip pat įtraukta ir keletas būdingesnių jau dainuotų kūrinių, būtent, įdomi savo melodija bei dramatiškumu baladė "Vai, aš nueičiau į Klaipėdą", pagarsėjęs "Malūnas", kuris vėliau

AKADEMINIAME PASAULYJE

(Atkelta iš 4 psl.)

• P. Klimas, R. Bačkis ir M. Macevičiūtė sudaro naują lietuvių studentų valdybą Prancūzijoje. Draugija veikia su Prancūzijos Lietuvių Bendruomene.

• Clevelando skyriaus Korp! Vyties naują valdybą sudaro: pirm. senj. R. Minkūnas, sekr. senj. V. Muliolis ir senj. G. Kežys, izd. junj. A. Melinauskas ir junjorų tėvūnas fil. S. J. Matas-Matusevičius.

• Sausio 15 d. Vytautas Strolia dalyvavo CH. 2 televizijos programoje, kur jis, su kitu muziku, išpildė trumpą Beethoveno kūrinių.

• Z. Čarneckaitė, V. Gegevičiūtė, D. Marčinkutė ir F. Martinkėnas sudaro naujai įsteigto Chicagos Un-te lietuvių studentų klubo valdybą.

• Vasario 7 d. įvyko Santaros literatūros būrelio atidarymas, kuriame A. Mackus kalbėjo apie recenzijos elementus. Sekantis būrelis susirinkimas numatytas vasario 28.

• Naujai įsteigusios akademikų jūrų skautų-čių Korporacijos "Gintaro" valdybą sudaro K. Butkus — pirm., D. Rutkaitė — vicepirm., J. Kregždaitė — sekr., L. Sleiny — laivūnas ir E. Šimaitis — tėvūnas. Gruodžio 27 d. Korporacija išsklavo Indiana Dunes.

• Irena Kleinaitytė dėsto pradinėje Waterburio liuanistikos mokykloje.

• Sktn. fil. Vytenis Stasiškis, 3140 West 42nd Pl., Chicago, Ill., perėmė vyriausio "M. V." redaktoriaus pareigas. Anksčiau "M. V." vadovavęs pschn. Eug. Vilkas pasitraukė iš pareigų po "M. V." 6 nr.

• Baltimorės ir Washingtono lietuvių studentų skyriai surengė koncertą-meno vakarą Lituanus paremti.

• Dabartinė Vokietijos Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybą sudaro: Kazys Naršėnas (pirm.), Jonas Bylaitis (sekr.), ir Manfredas Hermanas (izd.). Valdybos adresas yra: 22c Bad Godesberg, Schloss Anna-berg, West Germany.

bus įdainuotas į juostą, ir dar viena, rečiau girdėta. Vasario 21 d., 7:30 v. vak., čiurlioniečiai drauge su pianiste Birute Smetonienė ir solistėmis J. Kristolaityte ir A. Stempuziene Cleveland Public Library salėje, 325 Superior Ave., atliks "Valandą Lietuvoje".

Vasario 22 d. koncertuos Chicagoje Balfo naudai.

Balandžio 16 d. įvyks koncertas Hamiltone, Kanadoje, o sekančią dieną, jei aplinkybės leis, Detroitė.

Sezoną baigiant, gegužės pirmomis dienomis, čiurlioniečiai turės metinį tradicinį koncertą Clevelande.

Vėliau visas dėmesys bus nukreiptas pasiruošti jungtiniam koncertui Pasaulio Lietuvių Seime, kuris įvyks New Yorke š. m. rugsėjo pirmomis dienomis.

Reikalinga šeiminkė

prie vieno vyro ir dviejų vaikų. Duodamas butas ir pilnas išlaikymas. Dėl atlyginimo susitarsim.

Kreiptis į J. Gudėną, 929 Ida Ave. Tel. UT 1-1357.

Kun. J. Bakšys,

iš Rochester, N. Y., daug nusipelnęs lietuviškos išlaikymui šiam krašte ir visokeriopai rėmęs Nepriklausomos Lietuvos gyvymą, dabar vieši Dr. D. Degesio šeimoje. Būvodamas Clevelande lanko savo pažįstamus. Apilankė ir Dirvos redakciją.

Parama mokyklai

Džiugu, kad kai kurios mūsų organizacijos yra visada jautrios lietuviškam švietimui ir, vienos tiesiog, o kitos iš įvairių savo parengimų, skiria, kad ir nedidelę auką, liuanistinėms mokykloms.

Nelabai senai santariečiai iš savo parengimo pajamas už programą atidavė Vysk. M. Valančiaus liuanistinei mokyklai, o Lietuvių Fronto Bičiulių Clevelando skyrius, iš paskutinio savo parengimo, pajamas už rūbinę — 36 dol. ir 20 ct. paskyrė tai pačiai mokyklai.

Erie ežeras

šią žiemą pirmą kartą visiškai užšalo nuo Clevelando iki Kanados.

Plačiausia šio ilgo ežero dalis yra 36 mylios. Iš visų penkių didžiųjų ežerų, Erie yra negiliausias. Pati giliausioji vieta yra 210 pėdų. Kiti keturi ežerai turi gylis nuo 700 iki virš 1000 pėdų. Visų šių ežerų paviršius yra virš 500 pėdų aukščiau jūros lygio.

Clevelando policijoje padaryta keli pakeitimai,

kurie palietė ir anksčiau minėtą lietuvių policijos inspektorių Albertą C. Wallace (Varakojį). Greta kitų dviejų inspektorių, Wallace dabar spaudoj pažymėtas kaip vienas iš "trijų didžiųjų" policijos departamento pareigūnų.

Inspektorius Wallace, pastaru laiku buvęs rytinės Clevelando dalies uniformuotos policijos viršininkas, naujose pareigose savo žinioje turės viso Clevelando viešosios gerovės departamento vadovybę.

Iš budžių veiklos

Vasario 2 d. jaunesnieji, o vasario 9 d. vyresnieji budžiai apilankė vykstančią laivų parodą.

Vasario 16-osios proga budžiai turėjo Dr. K. Pautieniaus erdvuose namuose sueigą. Tai dienai pritaikyta kalbą pasakė A. Jonaitis. Tėvų vardu budžiams kalbėjo V. Rutkauskas. Po sueigos pasivažišta ir pažiasta.

Išvyksta Floridon

Gasparaičiai ir Karpiai šiomis dienomis savo automobiliais, išvyksta atostogų į Floridą.

Gasparaičiai vyksta aplankyti savo giminių clevelandietį Dr. Joną Vitkų, kuris apsigyveno Pompano Beach kurortiniame miestelyje, šiaurėje nuo Miami.

Šią žiemą ir Floridoje keliais atvejais siautė šalčiai. Jie padarė daug nuostolių ūkininkams ir gerokai apgadino vasarojimo sezoną.

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairius naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviams darome nuolaidą.

J. ir E. Ignatavičiai
377 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

**JUOZO KAMAICIO
IR JONO BALEIKOS,
ST. CLAIR SHOE STORE,
12915 St. Clair Ave.**

Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemesnės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paimamas ir pristatomas į namus be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.

Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juoza Mikonį,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

Didelis Namų Pasirinkimas

Geriausieji rezultatai perkant ir parduodant namus.

Kreipkitės pas Joną Nasvytį.

IV 6-1600

R. A. GALL REALTY CO.

421 E. 200 St., Euclid, Ohio

(19)

Greetings and Best Wishes To All The Lithuanian People On Your National Holiday

ANTHONY P. LYSOWSKI

ASSISTANT POLICE PROSECUTOR

CANDIDATE FOR

STATE REPRESENTATIVE

DEMOCRATIC PRIMARY MAY 6, 1958

ATIDAROMA NAUJA KRAUTUVĖ

Ketvirtadienį, vasario 27 d., atidaroma nauja lietuvių krautuvė — 6933 Superior Ave. Ji bus atidaryta kasdien nuo 10 val. iki 7 v. vakaro.

Krautuvėje bus pardavinėjama įvairios medžiagos kostiumams, paltams, lietpalčiams, vilnoniai siūlai, skarelės, odos, padai ir daug kitų prekių, siuntimui į Lietuvą ir kitur.

Be to, galėsite vietoj pasirinkti standartinius maisto, medžiagų ir vaistų siuntinius.

Taip pat mes laikysime vokiškus radijo aparatus, rašomas mašinėles su lietuvišku raidynu ir kt.

Prašome visų apsilankyti ir įsitikinti.

Liet. Prekybos Namų B-vė

LVS "Ramovė" Clevelando sk. metinis visuotinis susirinkimas įvyks 1958 m. vasario mėn. 23 d. 11 val. 20 min. lietuvių svetainės apat. salėje.

Bus v-bos pranešimai iš metinės veiklos, išdėdinko pranešimų.

PRANEŠAMA...

NATIONWIDE'S
naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (ro 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

**J. CIJUNSKAS
LAIKRODININKAS**

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

D E M E S I O ! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiuncia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklė.

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Istaiga yra naujai perorganizuota ir klientų patogumui naujose patalpose.

Mūsų pareiga kreipti didžiausią dėmesį į siuntėjui prieinamą apskaitinimą, gerą patarnavimą ir greitą paketų pristatymą.

Naujose patalpose siuntiniai jau priimami.

Gauta urmo kainomis gerų vilnonių medžiagų ir odos. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0806.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus a būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1148

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairius garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdcoitt 1-1763

936 East 185 Street KE 1-7770

D E M E S I O !

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.

900 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO

TEL. Tower 1-1461

Siunčia į Lietuvą ir į Rusiją — drabužiams medžiagą, odas, avalynę, maistą ir kita.

GREITAS ISSIUNTIMAS IR PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Zmonės, gyvena už Clevelando ribų, gali siųsti mums savo siunčiamus daiktus paštu, pridėję daiktų sąrašą ir adresą, kam siuntinys turi būti pasiųstas. O mes, paruošę siuntinį, išsiunčiame jį adresatui.

Pastaba: Idant negaisti miesto krautuvėse renkant ir perkant tekstilės medžiagas ar odas siuntiniams, siuntėjai gali rasti ir pasirinkti gerų, ypač eilutėms ir apsiaustams tinkamų tekstilės medžiagų ir odų mūsų įstaigoje ir dargi žemesnėmis kainomis negu kur kitur.

Darbo valandos:

Kasdien 9-9 val.; šeštadieniais 9-7 val.;

sekmadieniais užmiesty gyvenantiems 1-5 val.

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderso 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

LNT atsakymai

(Atkelta iš 1 psl.)

riaus gali patraukti dėmesį, negu jau seni pažįstami politikai. Ir nesuklysta, nes tie jaunimo žygiai iš tikrųjų susilaukė net geresnį pasisekimą, negu buvo tikėtasi.

Suaukų lėšų taupymo sumetimas irgi turi didelės reikšmės: kaip tik dėl šio saugomės išlaikymo dalykams, iš kurių nesitikiama apčiuopiamų pėdsakų.

Jums yra daromas priekaištas, kad reikalavote Vliko fondo apyskaitų, bet savas apyskaitas esate paskelbę be skaitmenų. Kodėl taip?

LNF apyskaita spausdintais skaitmenimis užima visą lapą: jei norima skaitmenų, tai LNF apyskaitoje jų yra daugiau, negu viešai skelbiamose bankų apyskaitose.

LNT nereikalauja Vliko fondo apyskaitų sau. Tik kai jo propagandistai vartoja moralinį spaudimą į visus, kad būtų aukojama tik tam fondui ir niekam kitam, ir stengiasi įtikinti, kad tam fondui aukojimas tai yra patriotinė pareiga, o kitu keliu veikti bandymas esąs kone išdavimas, tai nenuostabu, kad ir iš mūsų tarpo pasigirsta balsai, anot kurių toki reikalavimai turėtų atitinkamai ir atsiskaitinėti.

Ar tikrai 1957 metų LNF apyvarta buvo mažesnė, negu 1956 metų paskelbta?

1957 metais į LNF buvo atsiųsta keliais šimtais dolerių daugiau, negu 1956. Vengdamas vadinaujų neproduktingų išlaidų, LNF 1957 metais beveik nepavartojo propagandinių priemonių lėšoms teikti, ar kiek jų pavartojo, tai daugiau šių metų akcijai rengti.

LNF 1957 metus baigė su beveik tūkstanties dolerių likučiu. Ne dėl to, kad nebūtų buvę kur jų išleisti, bet dėl to, kad **nebuvo** būtina išleisti. 1958 metais numatoma daugiau vykdytinių darbų, todėl stengiamasi sutelkti ir atitinkamai daugiau lėšų. Teko ryžtis kiek daugiau išleisti ir paties lėšų telkimo priemonėms. Pavyzdžiui, dažnesniam tiesioginiam kontaktui su esamais bei būsimais rėmėjais.

Kuo teisinatė nusistatymą laikytis dėsno "Neaukojai tai ir nežinok"?

Apie esminius dalykus kalbame ir kalbėsime viešai. Tiesa, yra dalykų, kurių nedera viešai atskleidinėti, ir nedera net asmeniniuose laiškuose rašinėti. Bet tai išimtis. O smulkesni skaičiai, apyskaitos, jų paaiškinimai, mums atrodo, tikrai yra privilegija tu, kurie dalyvauja, kurie remia. Juos yra pagrindo išskirti iš indiferentų ar priekabiųjų.

Ar Vliko fondo trijų uždavinių paskelbimą laikote nesvarbiu?

Pats paskelbimas yra svarbus. Bet jis įpareigoja bent po metų visiems, kurie bus tiems tikslams aukoję, pranešti, kiek gauta aukų ir kiek katram iš tų tikslų išleista: kiek radio sekimui, kiek radio tarnybų išlaikymui ir kiek Eltai.

Dėl tų uždavinių svarbumo nėra abejojimų. Abejojimai yra dėl polemikos prieš Vasario 16 d., vadinamosios šventos ramybės sumetimais. Bet dabar galima pasakyti, kuo paremti tie abejojimai.

1) Radio sekimas yra išlaikomas dalykas. Aukų, jam vienam nelengvai teuztektų. Bet tą darbą atliekant komerciškai, aukų arba nereikia, arba nedaug tereikia. Vlikas šiame reikale turi daugiau formalų negu išlaikytojo vaidmenį, kurį gali atlikti ir betkas kitas. Mums yra žinoma, kad, pav., latvių, estų toki patį darbą atlieka visai privatus asmenys, ir atlieka gana gerai, be aukų. Mūsų radio sekimo darbe yra daug nereikalingo techninio darbo, už kurį reikia mokėti, bet kurio tik apie 10% ar net mažiau turi praktiškos naudos. Be to, mums atrodo, kad svarbiausias trūkumas čia yra — tuo keliu gaunamos informacijos nepanaudojimas, arba kai kada per paviršutiniškas naudojimas. Dėl to žymi dalis lėšų lieka išleista veltui.

2) Trijų "radio stočių" ar "radio tarnybų" išlaikymas yra "didysis pagražinimas". Tokiems dalykams labiau nei radio sekimui negalėtų užtekti visų mūsų fondų bei fondelių turimų lėšų, net ir vienon krūvon sudėtų. Imanomas yra tik kuklus prisidėjimas, tiksliau tariant, galimybė bendradarbiauti.

Čia klausuką kelia ypač trys dalykai: a) Ar tos lietuviškos radio programos Lietuvoje girdimos ir klausomos? Režimo žmonės Lietuvoje tuo tarpu tam tikro nerūpinimosi yra parodę tik dėl Amerikos Balso, bet ne dėl Vliko fondo "išlaikomų" programų. b) Ar Vliko rengiamosios kalbos patenka į tas programas? Kiek tenka patirti, tik viena (Madrido) programa tikrai remiasi šio šaltinio tiekiamą medžiagą, o kitos dvi greičiau tik atsiktinai ją tesinaudoja. Šios kitos pusės, Madrido programa tuo vienu šaltiniu naudojasi taip ištikimai, kad net vengia kitų šaltinių ir dėl to susilaukia vienašališkumo priekaištų. c) Ar iš to šaltinio tiekiamą medžiagą — jeigu ji Lietuvoje girdima ir klausoma — tinkamai parenkta? Sugestijos, kad jį tą darbą būtų trauktos visos mūsų turimos tam reikalui kompetingos pajėgos, atsimušė kaip į sieną į Vliko kategorišką nusistatymą išlaikyti tą darbą monopolinėje kontrolėje, nors kad Vlikas būtų pajėgas ar bent pasistengęs pritraukti į tą darbą tikrai kvalifi-

kuotas pajėgas — duomenų nėra.

Amerikoj (ir Kanadoj), kur daugiausia tas vadinamasis ryšis su Lietuva garsinamas ir kur jam palaikyti lėšos renkamos, nėra galimybės girdėti, kas ten kalbama. Iš Europos, kur kartais kai kas nugirsta, ateina žinių, esą — verčiau tylėti, nei taip kalba... Tuo tarpu neturime dokumentais paremtų išvadų tuo klausimu, bet rimtai abejojame, ar tas, iš esmės svarbus darbas, tinkamai vykdomas. Jeigu Lietuvoje iš tikrųjų tos kalbos mažai tegirdimos — Vatikanas, tiesa, turėtų būti girdimas, bet jo kalbos yra apribotos sava sritimi ir mūsų politinių organų pagalba toms kalboms redaguoti nereikalinga — ir dar jeigu tos kalbos nėra tokios, kaip reikėtų, tai kyla rimtas abejojimas, ar lėšos, tegu ir nedidelės, neina tik į tuščią erdvę? Arba — ar kartais net negadina viso dalyko?

3) "Eltai" vis dar verčiasi ne tiek informacijos apie Lietuvą tiekimu, kiek straipsnių rašymu — polemika su okupacinio režimo veikėjais. Tuo ji atlieka laikraščio redakcijų darbo dalį. Bet tada atlyginimas už tai turėtų eiti iš laikraščio, o ne iš aukų.

Todėl, ir manome, kad prel. Balkūno paskelbtieji paaiškinimai ne tiek dalyką išaiškino, kiek suaktualino čia išdėstytus abejojimus, kuriems pašalinti reikėtų daugelio kitų paaiškinimų.

Jūs esate klausiami, ką darytumėt, jeigu koks aukotojas nurodys, kad jo auka turi būti sunaudota monitoringo (radio)

SAVE Part Of Every Pay

The Cleveland Trust Company

FOUNDED 1854

WE WELCOME YOUR SAVINGS

Member Federal Deposit Insurance Corporation

OUR SINCERE GREETING
and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

COUNCILMAN
JAMES W. DAY

CANDIDATE FOR
COUNTY COMMISSIONER
DEMOCRATIC PRIMARY MAY 6, 1958

sekimo) ar radio tarnybos išlaikymo reikalams. Koks čia atsakymas?

— Jei kas nors imty ir atsiųstų auką su nurodymu sunaudoti ją, sakysim, Vliko vykdomam darbui, tai nedelsdami persiųstume tą auką prel. Balkūnui, kaip atsiųstą klaidingą adresu.

Mes teiraujamės aukotojų sugestijų, kurios rūšies mūsų atliekamus ar remiamus darbus jie labiausiai būtų linkę savo auka paremti. Tokių sugestijų bus atsižvelgiama ir lėšų naudojimo svoris bus atitinkama linkme kreipiamas, žinoma, jei tokių sugestijų teise naudosis didesnis rėmėjų skaičius.

Be to, LNT stengiasi paremti kitų atliekamus tokius darbus, kurie LNT nuomone įeina į dabartinės mūsų nepriklausomybės veiklos tolimų atstumų rėmus.

Pavyzdžiui, į tokių darbų rūši

iskaitome, sakysime, "Lituanus" leidimą. Aukotojams ši LNT pažiūra žinoma. Ir jeigu kuris aukotojas konkrečiai nurodys, kad jo auka sunaudotina "Lituanus" žurnalui leisti, tą sumą perduosime "Lituanus" leidėjams.

Kiek jau tenka pastebėti, daugumas aukotojų palieka LNT vadovybei spręsti, kam lėšas naudoti, bet tai nekeičia nusistatymo teirautis aukotojų pageidavimų ir su jais skaitytis.

Stogų taisymas

Dengiamo naujus ir pataisome senus stogus. Greitas pataisymas apdraskytų stogų. Darbas garantuotas.

LATVIAN ROOFING CO.

1263 Churchill Rd. Diena šaukti EN 1-2120, g. vakarais HI 2-5926

BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

SIDNEY A. LEVINE

CANDIDATE FOR
JUDGE
COMMON PLEAS COURT

CHILDREN'S CLOTHES SPEED-DRIED 1¢

su Penny-a-Load GASO džiovintuvu

su Penny-a-Load GASO džiovintuvu

Kalbant apie greitį! Minutė po jūsų šlapių rūbų idėjimo į Gaso džiovintuvą, jie sausi — paruošti brosyti ir nešioti. Jūs visada turėsite paruoštus drabužius. Jūs galite išsiversti su mažiau vaikų rūbų. Ir visi šie sutaupymai ir patogumai kainuoja jums tik tai, kokią centą kartą — su Gaso!

Gasas džiovintuvus kainuoja ir mažiau įstatyti. Tikrai sujunkite prie jūsų dabartinės gaso linijos. Ir jūs neturėsite jokio rūpesčio apie išlaikymą, dėl to, kad gaso džiovintuvus niekad neįdegs. Jis laiko visą gyvenimą.

PAVASARIO SUTAUPYMAI!

Puikūs pirkiniai dabar! Nauji modeliai! Nauji dalykai! Pamatykite bet kurias iš šių Penny-a-Load Gaso Džiovintuvų pas savo Gaso reikmenų prekybininką dabar!

Hamilton • Philco-Bendix • RCA Whirlpool • Kenmore • Maytag • Norge • Easy • Speed Queen.

Atsiminkite, kur gasas yra gaunamas, daugiau žmonių perka Gaso Rūbų Džiovintuvus, negu kitokių.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

LIETUVOS KRONIKA

(1918. II. 16 — 1940. VI. 15)

Copyright by National Lithuanian Society of America, Inc.

Sudarė A. GERUTIS

1921 METAI

- 30 Kaune prasidėjo Lietuvos mokytojų kongresas.
30. Į Klaipėdą atvyko Lietuvos kariuomenės vadas gen. Žukauskas ir aplankė ten veikiančias Lietuvos įstaigas.
31. Lietuvos kariuomenė įžengė į Palangą.

Balandis

11. Atsistatydino krašto apsaugos ministras Žukas. Jo vieton paskirtas prof. J. Šimkus.
17. Per kilusį Kaune gaisrą sudegė 27 trobesiai. Nuostolių padaryta apie 10 milijonų auksinų sumai.
18. Kaune įvyko Lietuvos Kooperacijos Bendrovių Sąjungos narių — kooperacijos bendrovių suvažiavimas.
19. Tolimųjų Rytų respublika laikinai pripažino Lietuvos atstovų Vladivostoke Vaitiekaitį ir Čitoje Čiapą.
20. Briuselyje prasidėjo Lietuvos Lenkijos tiesioginės derybos, pirmininkaujant P. Hymansui. Lietuvos delegaciją sudarė E. Galvanauskas (pirmininkas) ir nariai: P. Klimas, T. Norus, O. Milašius, M. Slezevičius, V. Jurgutis, Kleščinskis ir J. Eretas.
20. Lietuvos atstovas pasirašė Barcelonoje tarptautinę konvenciją dėl tranzito laisvės ir tarptautinių vandens kelių režimo ir deklaracija dėl teisių pripažinimo jūros kranto neturinčių valstybių vėliavai.
20. Kaune išėjo A. Smetonos redaguojamas "Lietuvos Balsas".

(—) Kaune įsisteigė Lietuvai Pagražinti Draugija.

Gegužė

1. Santarvės valstybių vyriausiu komisaru Klaipėdos krašte paskirtas Petisne.
1. Į Rygą atvyko Lietuvos užsienio reikalų ministras Dr. J. Purickis ir Lietuvos Steigiamojo Seimo narių delegacija.
3. Švietimo ministerija įteikė Ministrų Kabinetai universitetų statuto sumanymą.
3. Finansų, prekybos ir pramonės tarybos posėdyje Kaune nutarta priimti Klaipėdos krašto komisaro pasiūlymą tartis ekonominiais klausimais tarp Lietuvos ir Klaipėdos krašto.
4. Prefektas Petisno iškilmingai perėmė iš ligi tol buvusio komisaro gen. Odry pareigas kaip santarvės valstybių komisaras Klaipėdos krašte.
7. Kaune karo lauko teismas nuteisė mirti penkis asmenis už dalyvavimą slaptoje komunistinėje organizacijoje, kuri Utenoje organizavo ginkluotus būrius ir rengėsi nuversti esamą valdžią.
9. Į Taliną atvyko Lietuvos St. Seimo delegacija, kurioje dalyvavo ir užsienio reikalų ministras Dr. J. Purickis.
14. Rygoje tarp Lietuvos ir Latvijos pasirašytos konvencijos dėl abiejų valstybių piliečių teisių antroje valstybėje ir dėl sienos nustatymo vietose bei pasienio gyventojų teisių ir sienos persikirstų ūkių padėties.
15. Į Kauną laivų iš Klaipėdos atplaukė "Aido" draugijos ekskursija. Iš viso 100 asmenų.
20. Isteigtas Centralinis Statistikos Biuras.
20. Hymansas Briuselyje pateikė pirmąjį projektą Lietuvos Lenkijos ginčui išspręsti. Pagal jį Lietuva turėjo susidėti iš dviejų autonominių kantonų: Kauno ir Vilniaus. Federalinė Lietuvos sostinė turėjo būti Vilniuje. Projektas numatė tam tikrus glaudžius sąsitus tarp Lietuvos ir Lenkijos karinėje, užsienio politikos ir ekonominėje srityse.
27. Lietuvos delegacijos pirmininkas pranešė, kad jis priima kaip derybų pagrindą Hymanso projektą, jeigu jį derybų pagrindu priims ir Lenkija.
28. Lenku delegacija pranešė, kad ji priima Hymanso projektą kaip derybų pagrindą su sąlyga, kad prie derybų būtų pritraukti "Vidurinės Lietuvos vyriausybės" (gen. Želigovskio sudarytos) atstovai.
29. Kaune suruošta aviacijos šventė.
30. Lietuvos delegacijos Briuselio derybose pirmininkas E. Galvanauskas pasiūlė du projektus, kuriais 1) aptariamai Lietuvos Lenkijos santykių pagrindai ir 2) nusakomos Lietuvoje gyvenančių lenkų teisės.
- 30-31. Vašingtone įvyko Amerikos lietuvių suvažiavimas, kurio metu prezidentui Hardingui įteikta peticija dėl Lietuvos pripažinimo de jure.

Birželis

3. Briuselio derybos nutrūko, Lietuvos delegacijai nesutikus, kad jose dalyvautų gen. Želigovskio sudarytos vad. "Vidurinės Lietuvos" valdžios atstovai.
19. Nežinomi piktadariai naktį šovė pro langą į užsienio reikalų ministro Dr. Purickio butą, bet niekas nesužeistas.
- 23-25. Kaune įvyko Lietuvos Katalikų Jaunimo Sąjungos "Pavasario" 10 metų jubiliejinis kongresas.
27. Tautų Sąjungos tarybos posėdyje belgas Hymansas paskaitė pranešimą apie Lietuvos Lenkijos derybas Briuselyje, vykusias nuo IV. 27 iki VI. 3.
28. Tautų Sąjungos tarybos rezoliucijoje siūloma Lietuvai ir Lenkijai toliau vesti tiesiogines derybas, paėmus pagrindu Hymanso paruoštą projektą.
28. Tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos pasirašyta optacijos sutartis.
- (—) Birželio pabaigoje Kaune įvyko Lietuvos Tarptautinio Banko akcininkų steigiamasis susirinkimas.

Liepa

10. Kaune įvyko didžiulis mitingas ir demonstracija prieš Tautų Sąjungos pasiūlymą, sprendžiant Vilniaus ginčą, Lietuvai sueti ir glaudžius sąsitus su Lenkija.
- 12-14. Rygoje įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų konferencija.
12. Rygoje tarp Lietuvos ir Latvijos pasirašytos konvencijos: 1) nusikaltėlių išdavimo ir teismo pagalbos teikimo, 2) konsulinė ir 3) sutartis dėl Lietuvos pabėgėlių pervežimo per Latvijos teritoriją nuo Rusijos sienos iki Lietuvos sienos.
12. Rygoje tarp Lietuvos ir Estijos pasirašyta konsulinė ir nusikaltėlių išdavimo ir teismo pagalbos konvencijos.